

№ 62 (4622)

17 жніўня 2021 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

НЕЗАБЫЊАЕ

Год таму па ўсёй Беларусі прайшлі грандыёзныя мітынгі прыхільнікаў перамен

16 жніўня 2020 года. Ля стэлы
«Мінск – горад-герой».

БЕЗ РУЖОВЫХ АКУЛЯРАЎ

Александр КЛАСКОЎСКІ: «Беларускай жнівёнскай рэвалюцыі было наканаваана быць мірнай»

Палітычны аглядальнік – пра галоўныя ўрокі жніўня 2020-га.

16 жніўня 2020 года на вуліцы Мінска ды іншых беларускіх гарадоў выйшлі сотні тысяч беларусаў. Яны пратэставалі не толькі супраць афіцыйных вынікаў выбараў – іх абурэнне беспрэцэдэнтны гвалт у дачыненні да тысяч затрыманых у першыя дні пасля завяршэння кампаніі.

Ці маглі беларусы здабыць свабоду ў тыя дні, якія памылкі дапусцілі лідары пратэсту, чаму беларусаў навучыў жнівень 2020-га? На гэтыя ды іншыя пытанні «Салідарнасці» адказаў палітычны аглядальнік **Александр Класкоўскі**.

Пра шанцы на перамогу

– На мой погляд, беларускай жнівёнскай рэвалюцыі было наканаваана быць мірнай. З існага прычын. Тут і ўвогуле ментальнасць беларусаў, і тое, што выходзілі пераважна людзі невяжунчыя. Касцяк маніфэстантаў складалі прадстаўнікі прасунутага класа, сярэдняга класа – аіццішнікі, прафрымальнікі, студэнты, інтэлігенцыя.

Гэта не былі нейкія адмарозкі, як гэта потым малявала афіцыйная прапаганда. Так, мелі месца каляльныя сутычкі, але ўвогуле людзі былі настроеныя на мірны пратэст, – падкрэсліў эксперт.

Калі ўявіць адваротную сітуацыю – гвалтоўны пратэст, мэтанакіраванае супрацьборства з сілавікамі, спробы захапіць нейкія адміністрацыйныя будынкі, то ў Аляксандра Лукашэнкі хапіла б кулямётаў, каб спыніць людзей, упэўнены ён.

Акрамя таго, у выпадку перамогі рэвалюцыі была вялікая імавернасць, што тут высадзіцца псёўдаскія дэсантнікі:

– Пуцін быў гатовы даламагчы, потым ён пра гэта сказаў. У пэўным сэнсе гэта была фатальная сітуацыя. Бо цяперашняя Расія, сённяшні Крэмль не могуць дапусціць, як яны кажучы, каларовай рэвалюцыі ў суседняй краіне, якую лічаць сваім стратэгічным плацдармам. Жнівёнскія падзеі маглі стаць больш крывавамі, але шанцаў перамагчы ў тых пратэстах, думаю, было няшмат.

Што (не) зрабілі лідары пратэсту

– У той сітуацыі старая апазіцыя апынулася ўбакі, увогуле ніякай ролі не іграла. Новыя лідары былі людзьмі неспрактыкаванымі і ў пэўнай ступені ідэалістычнымі, настроенымі вырашаць праблемы законнымі сродкамі ў сітуацыі, калі законы не працуюць. У іх не было нейкага сапраўднага дзейснага плана, былі не маглы, напэўна, быць.

Пры гэтым, на думку эксперта, новыя лідары за адносна кароткі час той выбарчай кампаніі заўважна эвалюцыянавалі:

– Тая ж Святлана Ціханоўская, людзі з каманды Віктара Бабарыкі за некалькі месяцаў з неведомых персон сталі яркімі і адметнымі фігурамі. І гэта максімум, я думаю, чаго яны маглі дасягнуць. Яны паспрыялі народнаму ўздыву, які ўразіў, нават шакіраваў уладу. У першыя дні пасля выбараў былі пэўныя ваганні сярод сілавікоў, наменклатуры.

Аляксандр Класкоўскі падкрэсліў, што лідары пратэсту і іх штабы, відаць, недаацанілі, наколькі важна было працаваць з прадстаўнікамі ўладных эліт – як падчас выбарчай кампаніі, так і ў першыя дні пасля выбараў, калі ішлі масавыя пратэсты:

– Мы бачылі, што тады некаторыя мясцовыя кіраўнікі вагаліся і нават дазвалялі пэўныя ліберальныя рэчы, напрыклад у Гродне. Лідары пратэсту маглі б мацней працаваць з вертыкаллю, чынавенствам, сілавікамі ў гэты момант. Хаця, кладучы руку на сэрца, наўрад ці было рэальна перацягнуць іх цалкам на свой бок.

Таксама, на думку аглядальніка, была недаацэнена праца з рабочымі прадпрыемстваў, якія ў такіх гістарычных момантах іграюць важную ролю. У выніку ж, як вядома, нацыянальны страйк не адбыўся.

16 жніўня

Аляксандр Класкоўскі нагадае, што ў першыя пасля выбараў дні, у тым ліку і 16 жніўня, на вуліцах панавала самаарганізацыя людзей. Трэба прызнаць, што сваю ролю адыгралі і тэлеграм-каналы. Марыя Калеснікіна спрабавала ў нейкія моманты выйсці ўперад калоны. Але ўвогуле персанальнага лідарства відавочна не ставала.

Пры гэтым палітычны аглядальнік прызнае, што тагачасныя лідары не маглі скочыць вышэй за пояс:

– Выйшаў бы тады лідар – і што? На штурм прэзідэнцкага палаца мусіў павесці людзей? Нейкага плана перамогі над добра ўзброенай прэтарыянскай гвардыяй Лукашэнкі не было. І, напэўна, не магло і быць.

Паводле слоў суразмоўцы «Салідарнасці», у той момант многае залежала ад настрою сілавікоў і наменклатуры. Так, частка з іх вагалася, хтосьці, кажучы словамі Лукашэнкі, гатовы быў залезці пад плінтус, але большасць была поўная расшчэпленасці ўсімі сродкамі.

– Ужо стаялі каля палаца Лукашэнкі БТРы. Я думаю, калі б дайшло да крытычнай сітуацыі, мог бы быць адкрыты агонь з буйнакаліберных кулямётаў. Так, можна сказаць, што жнівёнская рэвалюцыя была ўзлётам беларускага нацыянальнага духу, яна была прыгожым парывам да свабоды.

Але з улікам той узброенай сілы, якую меў Лукашэнка, і таго, што за спінай у яго стаяў Пуцін, шанцаў на перамогу ў рэвалюцыі практычна не было.

Палітаглядальнік прыгадаў крытыку з боку ўкраінцаў, якая досыць часта гучала пасля жнівёнскіх падзей у Беларусі. Маўляў, трэба было нам дзейнічаць больш рашуча і жорстка, так, як гэта было ў іх падчас апошняга Майдана.

– Тут трэба глядзець глыбей. Ва Украіне не было такога жорсткага аўтарытарызму, там быў раскол эліт, там былі прыватныя тэлеканалы, алігархі, якія сілкавалі Майдан. У Беларусі Лукашэнка стварыў за гэтыя гады зацвердзаны жорсткую аўтарытарную сістэму. У нас не было расколу эліт, таму шанцы на перамогу ў прыхільнікаў змены ўлады былі мізэрныя. Для гэтага патрэбны быў нейкі ўнікальны збег абставін. У прыватнасці, калі б па ўсёй краіне застрайкавалі прадпрыемствы, гэта магло б стаць пераломным момантам.

Галоўныя ўрокі жніўня

– Я згадваю апошнія дні перад выбарамі, калі разам з іншымі журналістамі задаваў лідарам палітычнай альтэрнатывы пытанні кшталту: «Вось людзі выйдучы на вуліцы. Ці ёсць у вас нейкі план, ці гатовы вы стаць наперадзе?» І тыя, магчыма, у пэўнай ступені з меркаванняў канспірацыі, але насамрэч, я думаю, не маючы дзейснага плана, дэкларавалі нейкія банальнасці, агульныя словы, не давалі ўцямнага адказа.

На думку палітаглядальніка, лідары ў кожным разе мусяць несці адказнасць за тых, хто выходзіць на вуліцу. Але разам з тым цяжка патрабаваць немагчымага ад людзей, якіх імкліва вынес на такія ключавыя ролі збег абставін, пры тым што многія харызматычныя фігуры ўжо сядзелі за кратамі.

– Што датычыць простых беларусаў, то праз год, калі ўсё здушына жорсткімі рэпрэсіямі, напэўна, у часткі з іх узнікне думка: «Ці варта было выходзіць, можа, трэба было адсядзець, як мыш пад венікам?»

Я ўсё ж думаю, што свабода не звальваецца з неба сама, яна вымагае высылкаў і ахвярнасці. І хоць летапінны падзеі сталі вельмі драматычнай, нават трагічнай старонкай, але гэта была, напэўна, неабходная старонка ў гісторыі Беларусі. І гэтыя падзеі ў кожным разе заклалі падмурк далейшай барацьбы за свабоду.

Сямён ПЕЧАНКО.

ЛІСТ З РЕДАКЦЫІ

Не губляйце сувязі з «Народнай Воляй»!

Шаноўныя прыхільнікі «Народнай Волі»!

Мы разумеем, якую ролю ў Вашым жыцці адыгрывае незаангажаванае **свабоднае СЛОВА**, якое не прайшло праз абмежаванні жорсткай цензуры.

Такое **свабоднае СЛОВА** вось ужо 27-ы год даносіць «Народная Воля». І рэдакцыя прымае ўсе высілкі для таго, каб наша і ваша газета як мага хутчэй змагла друкавацца на паперы і даходзіць да чытачоў у ранейшым варыянце. На жаль, пакуль нам адмоўлена ў паліграфічных паслугах як у Беларусі, так і ў Расіі. А таму працягваем выдаваць «Народную Волю» ў электронным варыянце. Вядома ж, не ўсе Вы, сябры, карыстаецеся камп'ютарам. Але выйце ёсць: не можа быць, каб нехта з Вашых родных, сяброў, суседзяў, паслужыўцаў не быў у ладах з сучаснымі інфармацыйнымі тэхналогіямі. Папрасіце іх, каб яны за Вашы сродкі падпісалі Вас на PDF-версію газеты, і ўжо праз іх Вы зможаце атрымаваць самыя свежыя нумары «Народнай Волі» ў раздрукаваным выглядзе.

Падпісання на PDF-версію «Народнай Волі» можна на сайце belpressa.by.

Для гэтага трэба зайсці на сайт belpressa.by, націснуць ўкладку «2021» і выбраць месяцы, на якія вы будзеце афармляць падпіску.

Паколькі рэдакцыя ўжо каторы месяц не мае даходаў ад рэалізацыі выдання праз «Белпошту» і «Белсаюздрук», то мы рэальна зацікаўлены ў павелічэнні падпісчыкаў на PDF-версію.

Асобна звяртаемся да тых, хто мае магчымасць праявіць адрасную дабрачыннасць. Ёсць некалькі спосабаў пералічыць грашовыя сродкі (даём рэквізіты ў рускамоўным варыянце) на рэдакцыйны рахунак.

1.Через ЕРИП:
СМИ – Н (просто буква) – «Народная Воля» – Добровольные взносы.

2.Через БАНК:
ИЧУП «Народная Воля». 220030 г.Минск, ул.Энгельса, 34а
р/с BY08 PJCB 3012 0065 3510 0000 0933, Код PJCBVY2X, ЦБУ 113 «Приорбанк» ОАО, г.Минск
УНП 100961759, ОКПО 37381505
Загадзя выказваем шчырую ўдзячнасць!

Вы – з «Народнай Воляй», «Народная Воля» – з Вамі!

ЧУЛІ?

Жонка Валянціна Стэфановіча з'ехала з дзецьмі ў Грузію

Не хацеў пакідаць Беларусь праваабаронца **Валянцін Стэфановіч**, а вось яго жонка **Аліна** пасля арышту мужа была вымушана пераехаць з трыма дзецьмі ў Грузію. Паводле яе слоў, мужу будзе спакайней, калі даведаецца, што сям'я знаходзіцца ў бяспецы.

Дарэчы, Аліна за месяц атрымала ад Валянціна ўсяго адзін ліст, у якім той паведаміў, што «спадзяецца на лепшае».

«Я ведаю, што адбываецца апошнімі днямі ў нашай краіне, – напісаў Валянцін. – Наш арышт – разумелая з'ява ў гэтай сітуацыі.

Я настроіваюся на вельмі доўгую разлуку са свабодным светам, але ўсё адно спадзяюся на лепшае.

Усё пройдзе, пройдзе і гэта, і мы зноўку будзем разам».

Віктар ШПАК.

ПЛАНЕТА: ГАРАЧАЯ КРОПКА

«Міліцыя, армія – усе разбегліся»

Афганскі палітык раскажаў, што адбываецца ў Кабуле пасля прыходу талібаў

Талібы ў пакінутым прэзідэнцкім палацы. Кабул.

Як афганцы рэагуюць на вяртанне талібаў? Свабода пагутарыла з тамтэйшым палітыкам, у мінулым віцэ-спікерам парламента, намеснікам старшыні партыі нацыянальнага адзінства Афганістана «Пайванд-Е-Мілл» **Абдулам Зухурам Размджо**.

Абдул Зухур Размджо – колішні член Палітбюро ЦК кіруючай Народна-дэмакратычнай партыі Афганістана (НДПА), першы сакратар Кабульскага гаркама партыі. Напрыканцы 1990-х вучыўся ў аспірантуры Беларускай політэхнічнай акадэміі.

Цяпер жыве з сям'ёй у спальным раёне на ўскрайку Кабула. Запэўнівае, што з'яжджаць не збіраецца, хоць перспектывы суіснавання з новай уладай няпэўныя. Ад гэтага тысячы людзей іштурмуць аэрапорты і памежныя пераходы, намагаючыся перакачаць невядомасць у іншых краінах.

«Пакуль што абстаноўка ў горадзе збольшага спакойная – зрэшты, паглядзім, як будзе далей. Талібы прышлі, гэта ўжо факт. Але прынамсі скончыўся час трывожнага чакання, бо ўсё роўна гэта было справай

часу. Супраціў ім фактычна не аказваўся. Не скажу, што ўсё добра, але выяжджаць не думаем, прынамсі на гэты момант такіх планаў не маем. Хоць ведаю, што ў аэрапортах, на вакзалах вялізная колькасць тых, хто не рызыкуе заставацца пад талібаўмі».

Наш суразмоўца дзеліцца першымі ўражаннямі ад талібаў: не такія жорсткія, як іхнія папярэднікі на пачатку нулявых. І хоць законы шарыята выглядаюць непазбежнасцю, прынамсі можна спадзявацца, што не дойдзе да вялікага кровапраліцця.

«Так, тады яны паводзілі сябе нашмат больш жорстка, быў сапраўдны тэрор з улікам адаптаваных метадаў муджахедаў, «Аль-Кайды» і г.д. Але такое адчуванне, што набраліся пэўнага досведу і разумеюць: калі хочаш мець хоць нейкую падтрымку грамадства, нельга абатірацца толькі на сілу. Хоць, паўтаруся, нічога толкам не вядома, можа пасля рэжым будзе размаўляць з намі зусім па-іншаму».

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ПЛАНЕТА: ГАРАЧАЯ КРОПКА

«Міліцыя, армія – усе разбегліся»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Пакуль што прыход «Талібана» не прывёў да пратэстаў грамадска-паралічу: у сталіцы працуюць банкі, крамы, рэдакцыі, транспарт. Адзінае – можна чакаць рэзкага росту захворвання на каранавірус: талібы перакананыя «ковідныя дысідэнты».

«У адпаведнасці з ісламскімі перакананнямі, калі чалавек захварэе і памрэ, ён тым самым набліжаецца да статусу шахіда і трапляе ў рай. Таму талібы не выконваюць ніякіх ахоўных захадаў, а з нас толькі пасмейваюцца: дурні якія, маскі нацягнулі! Маўляў, вера ў Бога мацнейшая, і толькі Ён вырашае твай лёс, а не медыцына. Таму цяжка ўявіць, як будзе ісці вакцынацыя, бо Кітай, краіны Захаду паставілі больш за мільён доз, а цяпер не выключана, што ўсё аб'явіць па-за законам».

З гледзішча бяспекі сітуацыя і ў Кабуле, і ў правінцыях збольшая прымальная, кажа Абдул Зухур Размджо. Адчуванне, што новы рэжым сам зацікаўлены прыйсці да ўлады з найменшымі людскімі стратамі. Хоць факты гвалту ўсё ж фіксуюцца, асабліва калі ёсць супраціў не месцах.

«Талібы заклікаюць выходзіць на працу, аб'яваюць плаціць заробкі – і мужчынам, і жанчынам. Толькі выконвайце іслам,

насіце хіджаб. Праўда, адзін час у Кабуле былі прыкметы хаосу – калі прэзідэнт Ашраф Гані пакінуў краіну, а талібы толькі падцягваліся да горада. Паўдня не было ні ўлады, ні дзяржавы. Як вынік, народ кінуўся рабаваць банкі, крамы, установы. Бо міліцыя, армія – усе разбегліся, ніхто і не думаў адстралявацца да апошняга патрона. У выніку бліжэй да вечара 15 жніўня талібы ўзялі кантроль у свае рукі, паставілі пасты каля стратэгічных аб'ектаў і спынілі маршдэраў».

Паводле слоў палітыка, у дамах чыноўнікаў колішнія адміністрацыі адбываюцца ператрусы, але празмернай жорсткасці з боку талібаў не назіраецца. Ці дойдзе да мэтанакіраванай «зачысткі» апанентаў, пытанне на гэты момант адкрытае.

«Усе чакаюць нейкай цырымоніі перадачы ўлады, каб зразумець, якой будзе палітыка на набліжэйшую будучыню. Таму пакуль што людзі стараюцца адседзецца, прыгледзецца, што і як. Прынамсі, няма такога, каб кропкава пераследвалі колішніх камуністаў ці тых, хто супрацоўнічаў з амерыканцамі. Зразумела, будзе вельмі жорстка выконвацца рэжым шараўяту, а гэта ў любым выпадку пацягне наступствы – не ўсе гатовы зноў скаціцца ў сярэднявечча».

Таксама не вядома, абмяжуюцца талібы толькі Афганістанам або будуць намагацца ўсталяваць кантроль над суседнімі краінамі Сярэдняй Азіі.

Гісторыя Абдула Зухура Размджо

Лёс самага Абдула Зухура Размджо – гэта наўпроставе адлюстраванне драматычнай гісторыі Афганістана апошніх дзесяцігоддзяў. На момант уводу савецкіх войскаў ён толькі скончыў політэхнічны інстытут у Кабуле, атрымаў інжынерную спецыяльнасць. Пры новай уладзе, падтрыманай Масквой, зрабіў партыйную кар'еру – у 30 гадоў стаў першым сакратаром Кабульскага гаркама партыі. Самастойна авалодаў рускай мовай.

Даслужыўся да намесніка старшыні афганскага парламента. Быў шчаслівы ў сямейным жыцці – у яго і жонкі Пары, таксама партыйнай актыўнасці, пяцёра дзяцей. Але з выездам савецкіх куратараў тэлы агаліліся, і ён як адзін з кіраўнікоў НДПА ў сярэдзіне 1990-х трапіў «на мушку» да талібаў.

Каб уратавацца, многія кіраўнікі перайшлі ў муджахедскія групы. Хто не захацеў супрацоўнічаць, уцяклі – у Пакістан, Таджыкістан, Узбекістан. Абдул

Зухур застаўся, даваўся «залегчы на дно» на поўнач ад Кабула, у Пулі-Хумры. Не займаўся ні палітыкай, ні грамадскай дзейнасцю. А калі прыйшлі талібы, пра яго зноў успомнілі.

«Талібан» заручыўся падтрымкай групы «Аль-Кайда», іх спольнага націску муджахеды не вытрымалі і ўладу здалі. Як кажа Абдул Зухур, «добразычліўцы» паспяхаліся інфармаваць палявых камандзіраў, што ў горадзе аб явіўся папечнік аміна Саіда Мансура Надэры, духоўнага лідара нызарытаў – ісмаіліцае адгалінаванне не ў пашане ў пуштунаў, якія складалі касцяк «Талібана». А галоўнае – ён колішні член Палітбюро, набліжаны да камуністаў Кармаля і Наджыбулы, якія абвясцілі вайну прававерным мусульманам.

Такога паслужнага спіса было дастаткова для арышту – Размджо абвінавачалі ў «шпіянажы». Яго катавалі, білі ланцугамі, перабілі хрыбет. Урэшце павялі на расстрэл, але ў апошні момант пашкадавалі – арыштант нават у перадсмяротныя хвіліны не спыняўся пераконваць, што ён такі ж афганец-партызёт.

На нейкі час пакінулі ў спакоі – як аказалася, ненадоўга: пачалі патрабаваць грошай, інакш дакладна заб'юць. Сям і, сваякам усё ж удалося яго ўратаваць. Нечакана ўзніклі пытанні ў іншым лаге-

ры: чаму колішняга прэзідэнта Наджыбулу забілі, а аднаго з кіраўнікоў парламента Размджо адпусцілі? Так апынуўся паміж двума «каткамі». Нічога не заставалася, як падацца ва ўцёкі. Спачатку ў Пакістан, адтуль абыходнымі маршрутамі – у Расію і затым у Беларусь. Гэта быў 1998 год.

Так ён стаў аспірантам Беларускай політэхнічнай акадэміі. Яму выдзелілі пакойчык у інтэрнаце, на гэтай падставе атрымаў від на жыхарства ў Беларусі. А праз нейкі час сям я ўзялася – прыехала жонка з дзецьмі, адміністрацыя дала асобны жылы блок.

Тым часам здарылася 11 верасня 2001 года: тэрарысты «Аль-Кайды», якія раней падтрымалі талібаў, ажыццявілі беспрэцэдэнтныя атакі на вежы бізнес-цэнтра ў Нью-Ёрку ды іншыя аб'екты ў ЗША. У адказ войскамі НАТО распачалі аперацыю адплаты ў Афганістане. Праз нейкі час, калі быў вызвалены Кабул ды іншыя тэрыторыі, выпускнік аспірантуры зазбіраўся на радзіму. Беларускі перыяд завершыўся.

Па вяртанні даваўся пачынаць з нуля – дом быў разбураны, маёмасць знішчана. Заняўся выкладчыцкай працай, удзельнічаў у партыйным жыцці. Але не мае пэўнасці, што звыклі лад існавання застаецца нязменным пры непрадказальным рэжыме «Талібана».

ТЫМ ЧАСАМ

Наталля ПІНЧУК:

«Алесь ніякай віны за сабой не адчуваў і не адчувае...»

Крыху больш за месяц знаходзяцца за кратамі праваабаронцы Алесь Бяляцкі, Валянцін Стэфановіч і Уладзімір Лабковіч.

Пасля ператрусаў, допытаў і некалькіх сутак у ізалятары часовага ўтрымання праваабаронцаў перавялі ў СІЗА на Валадарскага, дзе яны знаходзяцца і зараз. У мінулым месяцы ў судзе Партызанскага раёна Мінска ў закрытым рэжыме была разгледжана скарга абаронцы Алесь Бяляцкага на пастанову аб прымяненні меры стрымання ў выглядзе заключэння пад варту, але суддзя Міхаіл МАКАРЭВІЧ не задаволіў скаргу.

Дарэчы, адвакаты знаходзяцца пад падпіскай аб неразгалосванні, таму яны не могуць распавесці абставіны справы.

– Практычна ніякіх навін ад Алесь няма, – распавяла «Народнай Волі» Наталля ПІНЧУК, жонка Алесь Бяляцкага. – Лістоў ад яго атрымліваю

вельмі мала, не параўнаць з тым часам, калі дзесяць гадоў таму мужа таксама арыштавалі, а затым асудзілі. Ён тады вельмі актыўна пісаў лісты не толькі мне, але і іншым сябрам і знаёмым.

А зараз за месяц я атрымала ўсяго чатыры лісты. Алесь іх нумаруе, таму бачна, што некаторыя проста не праходзяць цензуру. Напрыклад, першым мне прыйшоў ліст пад нумарам тры, затым – другі і шосты...

– Пра што піша Алесь?

– Тыя лісты, што прарваліся на волю, вельмі кароткія па змесце і ў асноўным бытавога характару. Думаю, Алесь усведамляе, што яго лісты не даходзяць, а таму спрабуе хача б малым фарматам нешта пра сябе паведаміць.

Трэці ліст быў напісаны наогул ледзь не на абрыўку паперы. Не ведаю, якая там сітуацыя з паперай, але я перадавала яе ў ізалятар.

– Пра ўмовы ўтрымання, сваё здароўе нешта паведамляе?

– На жаль, у лістах пра гэта нічога няма. Хача перадачы для яго прымаюць – і прадукты, і канверты, і ўсё астатняе.

– Ці былі ў Алесь перасцярогі, што справа можа закончыцца арыштам?

– Так, ён разумеў, што ў любы момант можа апынуцца за кратамі, але ў той жа час з'яжджаць за мяжу ў яго планах не было, хача зрабіць гэта мог даволі проста. За сабой Алесь ніякай віны не адчуваў і не адчувае.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Якія навіны ў Юліі Слуцкай?

Пра гэта «Народная Воля» запыталася ў яе дачкі Аляксандры.

Не так даўно Аляксандра Слуцкая распавядала, што ў Юліі Слуцкай узніклі праблемы са зрокам, былі складанасці і з перадачай лекаў, да заснавальніцы беларускага «Прэс-клуба» не даходзілі лісты.

Па «справе «Прэс-клуба» праходзіць і сын Юліі Слуцкай Пётр. Пра брата Аляксандра ведае, што да нядаўняга часу ён сядзеў у перапоўненай камеры – разам з ім было 23 чалавекі.

«Пакуль ніякіх навін няма, проста няма чаго распавесці, – адказала «Народнай Волі»

Аляксандра. – Адвакат наведвае маму па-ранейшаму раз на тыдзень. Са здароўем у яе, здаецца, больш-менш, наколькі гэта, зразумела, можа быць ва ўмовах СІЗА. Лісты ад маці па-ранейшаму ідуць вельмі дрэнна. У гэтым сэнсе ніякага прагрэсу няма.

Пра суд заворкі ўвогуле пакуль няма. Вось такія навіны. Як толькі будзе магчымасць штоосьці распавесці яшчэ – абавязкова распавяду. Пакуль так».

Аліна ВЕТРАВА.

ПОДРОБНОСТИ

Бывшая жена Владимира Мацкевича уехала из страны

Светлана Мацкевич говорит, что решение об отъезде приняла практически сразу после обыска.

– У меня был запланирован выезд на лечение, но после того, что случилось, я поняла, что нужно уезжать, оставаться в Беларуси для меня было бы небезопасно, – рассказала Светлана «Народной Воле».

– Буквально на днях стало известно, что философа Владимира Мацкевича перевели с Окрестина на Володарку. Как его состояние – моральное и физическое?

– До недавнего времени была информация, что он хорошо себя чувствует, бодр и весел. Как сейчас, после переезда, – не знаю, адвокат пытается к нему попасть.

– У Мацкевича была возможность уехать. Тем более за границей сейчас его коллеги по «Белсату», где он был одним из ведущих передач «Размова», уехали аналитики Карбалевиц и Класковский. Почему он решил остаться, если прекрасно понимал, что рано или поздно за ним придут?

– Он хотел остаться, чтобы иметь возможность высказывать свою позицию. Чтобы демонстрировать, что внутри Беларуси сохраняется гражданское сопротивление. Он открыто обо всем говорил.

– Вы очень активно вступились за Мацкевича, активно поддерживаете его. Я даже удивилась, когда буквально на днях узнала, что вы, оказывается, давно развелись...

– Мы достаточно долго с ним были в браке, около 20 лет, но три года назад разошлись. При этом сохранили дружеские отношения, вместе работали над рядом проектов, интересовались жизнью друг друга.

– Кто ему сегодня носит передачи?

– Мы решили этот важный вопрос перед моим отъездом. Передачи Володе передает его родная сестра. Мы с ней постоянно на связи. Ну и есть много желающих помочь – срабатывает гражданская солидарность.

Марина КОКТЫШ.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Соф'я ЦІХАНОЎСКАЯ: «Нішто не застанецца беспакараным...»

Сяргея Ціханоўскага разам з Міколам Статкевічам, Ігарам Лосікам, Арцёмам Сакавым, Дзмітрыем Паповым і Уладзімірам Цыгановічам ужо другі месяц судзіць у закрытым рэжыме ў гомельскім СІЗА-3. Блогераў і палітыка хочуць прызнаць вінаватымі ў шэрагу цяжкіх злачынстваў, у тым ліку ў арганізацыі масавых беспарадкаў у перыяд падрыхтоўкі і правядзення прэзідэнцкіх выбараў.

Маці блогера Ціханоўскага Соф'я Яфрэмаўна, якая жыве ў Гомелі, кажа, што ў суд яе не выклікалі і яна, па сутнасці, не ведае, як вядзецца судовае разбіральніцтва ў следчым ізалятары.

«Бог ёсць на свеце. Тое, што зрабілі ў нас на дачы (пасля іматэадзінага ператрусу нечакана знайшлі за каналай 900 тысяч долараў), маці зрабіць толькі людзі без сумлення. Нішто не застанецца беспакараным», –

сказала «Народнай Волі» Соф'я Ціханоўская.

Праз загаданую «знаходку» суд Савецкага раёна Гомеля ў чэрвені на падставе іску падатковай інспекцыі вырашыў спagnaць з Сяргея Ціханоўскага амаль 258 тысяч беларускіх рублёў падвышанага падатку. Гэта акалічнасць стала дадатковым галаўным болем і для маці блогера. У скарзе Ціханоўскай пісаў, што гэта не яго грошы, ён не ведае пра іх паходжанне. І расходаваць іх блогер не мог, бо ўвесь час знаходзіўся ў СІЗА. Хача сілавкі сцвярджаюць, што грошы належачы менавіта Ціханоўскаму, які атрымаў іх на правядзенне пратэстаў.

За ўвесь час знаходжання Сяргея ў Гомелі Соф'я Яфрэмаўна бачылася з сынам толькі адзін раз, калі мела з ім кароткае спатканне. Пераканана, што сыну цяжка, бо там, дзе ён, – не Рыа-дэ-Жанейра. Маці і самай надзвычайна складана, бо яна кепска сябе пачувае.

Анатоль ЛІПСКІ.

ГОЛАС НА ВОЛЮ

Аляксандр ФЯДУТА: «Дэманструю чайкам, што я ў форме»

Прыйшлі навіны з-за кратаў ад Аляксандра Фядуты. Маркуючы па ўсім, настрой у вядомага журналіста, палітолага і філолага бадзёры.

Калі тхосьці са шкадаваннем ловіць апошнія тыдні лета, дык Аляксандр Іосіфавіч ставіцца да гэтага зусім па-іншаму: «Вось пра што я дакладна не шкадаю, дык гэта пра цяперашняе лета. Яно далося мне вельмі цяжка. Гарачыня была амаль невыносная. 28 чэрвеня, напрыклад, у самы разгар спеі, нават пачаў губляць прытомнасць... Зараз, дзякуй Богу, мне лягчэй».

Фядута імкнецца падтрымліваць сябе ў тонусе і не губляе пачуцця гумару: «Падчас іпацыраў на нашым бетонным дворыку ўмудраўся рабіць нейкія фізічныя практыкаванні, дэманструючы чайкам, якія пралятаюць над галавамі з дзікім розамтам, што я ўсё яшчэ ў форме».

Нягледзячы на змрочныя абставіны, вядомы філолаг выношае пэўныя творчыя планы – абдумвае кнігу аб падзеях, якія адбываліся ў Паўночна-Заходнім краі Расійскай імперыі пасля паразы паўстання 1863 года, грунтуючыся на ўспамінах аднаго з чыноўнікаў канцылярыі генерал-губернатора Мураўёва. «У сукупнасці атрымаецца цудоўная кніга, значная частка якой будзе апублікавана ўпершыню», – упэўнены Фядута.

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА, профессор,
доктор экономических наук

Стоит ли надеяться на Селиверстова и Каллаура?

Власти опубликовали итоги исполнения бюджетов за первую половину года. Согласно данным, дефицит республиканского бюджета составил более полутора миллиарда рублей. К концу текущего года в Беларуси ждут рекордный дефицит. Ожидается, что дефицит республиканской казны превысит 6 миллиардов рублей. Республиканский бюджет берет на себя бремя платежей по государственному долгу, предоставляет трансфертную поддержку местным бюджетам и Фонду социальной защиты населения. Поэтому его финансовое состояние во многом определяет состояние дел во всей экономике.

Чтобы по факту исполнять дефицитный бюджет, нужно найти источники финансирования этого дефицита, чем постоянно и занимается команда министра финансов Ю.Селиверстова. Собственно, основных источников покрытия дефицита бюджета всего два – это эмиссионные кредиты банковской системы, провоцирующие инфляцию, и государственные займы. Первый – самый простой и легко реализуемый. Но такое финансирование бюджета входит в прямое противоречие с достижением главной цели любого центробанка – обеспечение стабильности национальной денежной единицы, что означает для Беларуси минимум инфляции и минимум девальвации белорусского рубля. Для решения этой задачи команда главы Нацбанка П.Каллаура прилагает много усилий.

Так, с 21 июля действующая ставка рефинансирования Нацбанка повышена с 8,75% до 9,25% годовых. Формально ставка рефинансирования показывает, под какой процент главный регулятор готов кредитовать коммерческие банки в случае недостаточности у них собственных кредитных ресурсов. Реально она эту функцию не выполняет. Главный регулятор, проводя для банков кредитные аукционы, удовлетворяет их заявки на 5–8%. Значит, большинство банков уходит после аукциона несолоно хлебавши. Основная цель такого подхода Нацбанка – ограничить предоставление ликвидности банковской системе, так как кредитование главным регулятором банков и рефинансирование полученных ими от него кредитов своей клиентуре и есть основной источник роста денежной массы. Но инфляция все равно прет, как забродившее тесто из кадушки.

Следовательно, остается второй источник финансирования бюджета – внешние и внутренние государственные облигационные займы и внешние кредиты, которые и образуют основу государственного долга. В свете последних санкций Запада Минфину разместить свои еврообонды на европейском финансовом рынке сегодня практически невозможно. Остается только российский рынок и теоретически китайский. О размещении облигаций Минфина, номинированных в российских рублях, в России ведутся переговоры, а финансировать дефицит бюджета нужно в текущем порядке.

Значит, нужно ускоренными темпами увеличивать внутренний госдолг, чем Минфин также занимается, размещая внутри страны выпуски гособлигаций, основными покупателями которых являются банки. Однако ресурсные возможности банковской системы Беларуси далеко не беспредельны. И так Нацбанк постоянно зажимает банкам ликвидность на кредитных аукционах. Помимо этого, как известно, вывод денег населением Беларуси из банковских срочных валютных депозитов длится уже почти полтора года. Более того, в последнее время он усилился. Вообще, динамика банковских депозитов населения – это достаточно емкий показатель его настроений и ожиданий. Этот своеобразный индикатор четко отреагировал в 2020 году сначала на коронавирусный кризис, потом на массовые протесты в августе вкупе с девальвацией рубля. Как результат – массовый вынос валютных депозитов из банковской системы. И эта тенденция, которая свела практически к нулю все усилия Нацбанка по дедолларизации экономики, продолжается. С начала текущего года объем депозитов в валюте всех видов в банковской системе уменьшился на 5,46%. На руках у населения за короткий период осели миллиарды долларов и евро.

Но в Беларуси в свое время создана такая структура с особым статусом, как Банк развития. Этот статус позволяет ему выпускать собственные облигации, средства от которых идут на государственные нужды, в том числе на поддержку республиканского бюджета. В начале июля власти увеличили лимит эмиссии облигаций, установленный для Банка развития, с 570 до 1665 миллионов рублей, а спустя два месяца его снова подняли. Однако, на сколько – не сообщается. В последнее время в статистике по стране стали пропадать данные, которые прежде были в открытом доступе. Вероятно, власти считают нецелесообразным показывать определенную информацию, говорящую об остроте ситуации в экономике. Об этом можно судить и по косвенным признакам.

Беларусь просит Россию предоставить новый кредит через Евразийский банк развития взамен не поступившего кредита МВФ на борьбу с эпидемией коронавируса. «Отсрочка выплаты по долгу, рефинансирование долга на 1 миллиард долларов. Если бы нам россияне помогли дополнительно через Евразийский банк...» – заявил А.Лукашенко в ходе «Большого разговора» с общественностью и СМИ. А 9 августа, ровно в годовщину президентских выборов, приняты очередные санкции США, которые направлены против правительства Беларуси и его подразделений, включая Нацбанк и ряд ведущих белорусских банков. К ним присоединились Великобритания и Канада. Причем это санкции немедленного действия. Главный тут вопрос совершения белорусскими экономическими агентами валютных расчетов, большинство из которых производится в долларах и контролируется американскими банками.

Никому пока в целом не понятно, как отразятся западные санкции на экономике страны и ее экспорте. Сколько денег и с какими условиями в помощь Беларуси выделит Россия, если выделит вообще. Поэтому остается открытым вопрос, насколько у государства будет достаточно финансовых ресурсов для поддержки госпредприятий и покрытия растущего дефицита бюджета. Сегодня никто из экономических агентов, будь то население или бизнес, не может чувствовать себя в безопасности. Нет веры в будущее, воцарился экономический пессимизм. А это, на мой взгляд, может подействовать на экономику и людей хуже, чем все западные санкции, вместе взятые.

«Белшина»: убыток – 216 миллионов рублей, долги – 665 миллионов

Удастся ли достать из финансовой ямы это крупнейшее предприятие?

Власти Беларуси предприняли очередную попытку вытянуть бобруйскую «Белшину» из сложного финансового положения. Для этого наняли международную консалтинговую компанию для написания антикризисной стратегии.

Чтобы расплатиться по долгам, надо ежегодно наращивать выручку на 150–200 млн рублей. Но санкции США добавили головной боли. В итоге без помощи государства всё равно не обойтись.

Выручка «Белшины» за 2020 год сократилась с 735,5 млн до 700,5 млн рублей. Это следует из отчетности компании за минувший год по МСФО. Себестоимость реализованной продукции снизилась до 621,3 млн рублей.

В 2020 году шинный комбинат получил чистый убыток в размере 216,3 млн рублей, что в три раза больше в сравнении с 2019 годом. Его основу составили расходы по финансовой деятельности. В частности, госкомпания списала 128,8 млн рублей курсовых разниц от пересчета активов.

Долгосрочные заимствования выросли до 665,1 млн, краткосрочные – до 297,7 млн рублей. При этом краткосрочные обязательства превысили краткосрочные активы на 119,5 млн рублей. Чистые активы «Белшины» отрицательные и составили 336,4 млн рублей, итожат аудиторы.

В 2020 году «Белшина» произвела взаимозачет дебиторской и кредиторской задолженности в размере 43,3 млн рублей, говорится в отчете.

Аудиторы поставили под сомнение способность предприятия продолжать работу непрерывно.

Впрочем, такая оговорка в отношении «Белшины» используется не один год. Однако государство не может допустить банкротства шинного комбината и всячески оказывает ему поддержку. То, что помощь будет продолжаться, заверил 4 августа и премьер-министр Роман Головченко во время визита в Бобруйск.

«Речь не идет о новой господдержке в виде каких-либо финансовых вливаний. Мы договорились, что под реализацию стратегии [развития до 2025 года] рассмотрим возможность частичной реструктуризации задолженности и применения более льготных условий для ее погашения. Но она будет жестко увязана с реализацией тех мероприятий, которые прописаны в стратегии», – сказал он.

Головченко признал, что долговая нагрузка «Белшины» достаточно большая как перед бюджетом, так и перед коммерческими банками. Для восстановления бизнеса власти наняли международную консалтинговую компанию, которая разработала для бобруйского предприятия долгосрочную стратегию.

«Потому что по-другому выйти из достаточно непростого финансового положения, в которое попала «Белшина» в силу ряда причин, наверно, невозможно», – отметил Головченко.

Он поставил перед руководством шинного комбината задачу «каждый год пятилетки прибавлять в выручке по 150–200 млн рублей». Реализация этого плана, по мнению правительства, поможет «Белшине» расплатиться с долгами.

Гендиректор «Белшины» Андрей Бунаков уверил премьера в том, что у завода есть перспективы для дальнейшего развития.

«Для этого мы реализуем ряд инвестиционных проектов, которые касаются в первую очередь крупногабаритных и сверхкрупногабаритных шин. Здесь необходимо поработать над качеством, но самое главное – это фундамент для дальнейшего развития нашего предприятия. Разработана стратегия, мы знаем, куда двигаться, и знаем, на каких рынках нас ждут. У нас есть заказы на второе полугодие», – подчеркнул Бунаков. Приоритетным рынком сбыта в Беларуси для «Белшины» являются конвейеры таких предприятий, как МТЗ, МАЗ, БЕЛАЗ, «Гомсельмаш», «БобруйскАгроМаш»,

«Амкор», «БелДжи». Так, в 2020 году для комплектации Geely на завод под Борисовом было отправлено 46.537 бобруйских шин на сумму около 4 млн рублей.

«Ведь бесперебойная поставка шин отечественным автомобилестроительным компаниям обеспечивает непрерывность производственного процесса на этих предприятиях и стабильную реализацию автомобильной продукции, является опорой для производства «Белшины», формирует рынок вторичной комплектации и положительно влияет на экономику страны в целом», – говорил ранее Бунаков.

Доля поставок предприятиям автопрома составляет 44,3%, а на вторичный рынок Беларуси – 55,7%.

В 2020 году «Белшина» произвела 4 млн шин. В том числе около 3 млн штук для легкового транспорта и почти 600 тысяч – для грузовых автомобилей и автобусов. Еще почти полмиллиона шин было выпущено других типоразмеров, включая сверхкрупногабаритные.

Традиционными за последние несколько лет внешними рынками для «Белшины» стали Россия, Украина, страны Закавказья и Средней Азии. Госкомпания осваивает и новые рынки для поставки своей продукции. Но тут возможности ограничены. Эффективно продавать легковую шину можно в радиусе 3 тысяч километров, грузовые и сельскохозяйственные – 4,5–5 тысяч, а крупногабаритные и сверхкрупногабаритные – по всему миру. А с 3 июня «Белшина» вновь находится под санкциями США.

ЕЩЕ ПЫТАНИЕ!

Ці быў дазволены праўладны пікет каля літоўскай амбасады ў Мінску?

З такім пытаннем Беларуская партыя левых «Справядлівы свет» звярнулася ў Мінгарвыканкам.

Нагадаем: 4 жніўня каля амбасады Літвы ў Мінску прайшоў праўладны пікет з лозунгамі «Літва – каницлагер XXI стагоддзя», «Літоўскія карнікі – забойцы дэмакратыі!», «Наўсёду ў Гаагу». Падставай для пікета паслужылі паведамленні Дзяржпагранкамітэта пра смерць мігранта з Ірака на беларуска-літоўскай мяжы. Пікетоўцы каля будынка літоўскага пасольства паўсталі вокамігненна, як грыбы пасля дажджу, праз вельмі кароткі час пасля з'яўлення навіны аб тым, што здарылася, у праўладных тэлеграм-каналах. Прычым пікет быў зладжаны ў самы разгар працоўнага дня!

Напрыканцы мінулага тыдня мінскі гарадскі камітэт Беларускай партыі левых «Справядлівы свет» накіраваў ліст у галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы і па справах моладзі Мінгарвыканкама з патрабаваннем растлумачыць, ці была гэта акцыя ўзгоднена гарадскімі ўладамі. Калі не і мерапрыемства ўсё ж было несанкцыянаваным, то чаму арганізатары пікета не прыцягнуты да адказнасці?

Прадстаўнікі партыі «Справядлівы свет» таксама просяць паведаміць, хто з'яўляўся арганізатарам пікета і ў адпаведнасці з якім артыкулам закона «Аб масавых мерапрыемствах» ён праводзіўся.

«Мы лічым зусім недапушчальнай сітуацыю, калі прыхільнікі рэжыму могуць збірацца дзе ўзгодна і праводзіць свае мерапрыемствы ў парушэнне закона «Аб масавых мерапрыемствах», у той час як апаненты ўлады за тых ж дзеянняў могуць атрымаць адміністрацыйны арышт або нават напасці пад крымінальны пераслед, – адзначаюць у прэс-службе партыі «Справядлівы свет». – Асобна варта адзначыць, што тых,

хто апынуўся на «сутках» на палітычных прычынах, утрымліваюцца ва ўмовах, якія можна класіфікаваць як катаванні. Справа не ў тым, што мы хочам абмежаваць чыёсьці права на свабоду сходаў, але для нас відавочным з'яўляецца той факт, што дваічныя стандарты тут зусім недапушчальныя».

Марына ВІШНЕЎСКАЯ.

АВТОРИТЕТНО

Кирилл РУДЫЙ:

«Западные санкции толкают Беларусь на Восток»

Западные страны утвердили экономические санкции в отношении Беларуси, которые затронут и финансовый сектор. О возможных последствиях принятого решения Финансовому клубу в рамках авторской статьи рассказал руководитель проекта управления развития экосистемы Банка БелВЭБ, Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Беларусь в Китайской Народной Республике в 2016–2020 годах, профессор, доктор экономических наук Кирилл РУДЫЙ.

«Беларусбанк» в Китае сперва отождествляли с... центробанком

Западные санкции создают предпосылки для разворота Беларуси и ее финансовой системы на Восток. Это может быть Россия, Китай, исламский банкинг. Почему Китай? Более крупный (второй в мире), более политически стабильный и более «западный» с точки зрения практик рынок. Но резкого разворота на Восток не бывает. Здесь нужно учиться управлять собой, своей скоростью и ожиданиями.

Первое и пока единственное представительство белорусского банка («Беларусбанка») было открыто в Китае почти 15 лет назад, в июне 2007 года. Сегодня «Беларусбанк» самый узнаваемый белорусский банк в Китае хотя бы из-за названия, его сперва отождествляли даже с центробанком.

Он большой в Беларуси, но для Китая мал. Этим нужно пользоваться. Например, через свое представительство в Пекине он мог бы представлять интересы всей финансовой системы: координировать, совместно привлекать ресурсы и финансировать проекты, содействовать бесперебойности расчетов. Это в Беларуси между банками конкуренция, в Китае любой наш банк один больше упустит, чем реализует. Там все

иностранные банки дружат, помогают друг другу. Цель одна. Рынка всем хватит. Да и в Минске (с октября 2018 года) открыто представительство Госбанка развития Китая, это тоже окно в Китай.

В целом, наша банковская система всегда была заточена с Китаем на импорт. Госбанк обслуживали крупные китайские связанные кредиты, частные банки финансировали закупку китайских товаров или оборудования для небольших проектов. За почти 30 лет дипотношений такая сложилась и торговля: наш экспорт, в основном сырьевой, в кредитах не нуждался, а китайскому импорту во многом прокладывали дорогу китайские банки, а наши банки на этом зарабатывали.

Зачем белорусским банкам China Desk

Сейчас ситуация меняется. Китай ориентируется на импортные закупки, меняется структура нашего экспорта, растет доля «пищев-

ки», что требует финансовой поддержки. Белорусские коммерческие банки идут вслед за клиентом, да и Банк развития Беларуси берет на себя больше экспортных амбиций.

Почему китайская тема поднимается именно сейчас? Потому что это направление растет. В 2020 году внешний оборот товаров и услуг Беларуси упал на 14%, с Китаем – вырос на 2%, общий экспорт упал на 11%, в Китай – вырос на 15%. Структура торговли меняется, и не только в Беларуси, но и в ЕАЭС. Например, в 2020 году крупнейшим экспортным рынком для Казахстана была не Россия, а Китай. Это новые реалии. И нужно быстрее проходить стадию отрицания. Сегодня этому способствуют западные санкции.

Возможностей в Китае много. С одной стороны, можно привлекать несвязанные ресурсы, связанные без правительственной гарантии, выпускать облигации в Китае и Гонконге (суверенный рейтинг в КНР Беларусь получила еще в 2018 году), вести

туда клиента и расти вместе с ним, обновлять там свои технологии. С другой стороны, порой Китай быстро отрезвляет, показывает наши слабые места, несостоятельность, заставляет меняться.

Ключевая трудность в работе с Китаем в нас самих, поменяй инерцию: с импорта на экспорт, с ожидания клиента на его поиск, с ожидания быстрой прибыли на долгую, с операций в долларах на юани, с английского языка на китайский.

Здесь необходимо стратегическое видение и воля реализовать, выстроив под это процессы: открыть China Desk, интегрировать его в бизнес-отделение, предложить конкурентный продукт. Это стартап, который требует долгосрочных ресурсов, времени и готовности реагировать на рынок, хватаясь за каждую возможность, занимая свою нишу.

Как привлечь китайские деньги в Беларусь

В 2020 году из-за пандемии прямые китайские инвестиции сократились в Беларуси, развитие парка «Великий Камень» замедлилось, некоторые китайские руководители временно вернулись домой. Реакция на это была разной, кто-то стал сворачивать свой бизнес с парком, кто-то, как БелВЭБ, инвестировал там в China Desk. Сейчас активность в Парк возвращается, растет спрос на деньги.

Но важно понимать, что Китаю интересны большие рынки: в нашем регионе главным образом ЕС, меньше – Россия. Тогда какая сегодня наша роль в глобальной производственно-финансовой цепочке Китая?

Традиционный банкинг актуален, но в Китае и в мире деньги дешевле. Если наши кредиты дорогие или их нет, то зачем клиенту другие банковские услуги? Может, в моменте китайцам и потребуются перехватить в Беларуси или профинансировать своего белорусского партнера. Но это не главное. Большой интерес для китайцев в Беларуси представляет небанковский

сервис. Как китайской компании найти инвестпроект, партнера, пройти таможенные процедуры, вести наш бухгалтерский, налоговый, кадровый учет, не путаясь в законах. Здесь полезна экосистема банка.

Белорусские банки могут привлечь деньги из Китая. Условия фондирования – это итог переговоров. Незнакомцу могут отказать. Лучше выстраивать межбанковские отношения через клиентов и постепенно переходить на прямые контакты с банками, проходить их оценку и делать пилотные сделки. Или использовать крупные белорусские банки «Беларусбанк» или Банк развития Беларуси как рычаг, чтобы через них привлекать несвязанные ресурсы из Китая, а тут размещать на рынке.

Санкции сегодня, конечно, влияют на межбанковское сотрудничество. Они толкают нас к китайцам, а китайцев отталкивают от нас. Любой негативный новостной фон заставляет китайских банкиров перестраховываться, чтобы из-за маленькой сделки с Беларусью не потерять крупные потоки с США и ЕС. Так в Китае и с российскими банками после 2014 года отношения изменились. Ведь доля российского экспорта в китайском импорте всего 2%. Ради этого китайцы не рискуют.

Да и каждому банковскому операционисту в большом Китае не объяснишь суть санкций. Поэтому выстраиваются отношения с конкретными отделениями китайских банков через китайского партнера, через белорусское посольство, через представительство «Беларусбанка». Тогда китайские операционисты выкают, оценивают, и всё идет, как прежде. Но это дополнительные транзакционные издержки, и не все готовы на это.

В целом западные санкции, конечно, толкают Беларусь на Восток. Но Китай сегодня с точки зрения финансов уже не Восток, а Запад с передовыми практиками и технологиями. Поэтому у нас там будут те же возможности и те же трудности.

СИТУАЦЫЯ

Вільнюс пратэстуе, але прышчапляецца. Гродна маўчыць і ігнаруе

Светлыя эксперты лічаць, што на парозе чацвёртай хвалі каранавіруса і спыніць яе можа толькі вакцинацыя. Еўропа і нашы суседзі ў прыватнасці паскараюць яе тэмпы, у нас жа за прышчэпай людзі не спяшаюцца.

Спрачаюцца і вакцынуюцца

Літоўскія СМІ паведамляюць, што, паводле дадзеных на 1 жніўня, цалкам прайшлі вакцинацыю 44% насельніцтва і 6,4% атрымалі першую прышчэпку. Урад Літвы рознымі спосабамі імкнецца ўплываць на колькасць вакцынаваных грамадзян, уведзюцца новыя меры кіравання пандэміяй. У прыватнасці, для грамадзян, якія не зрабілі прышчэпку, стануць недаступнымі многія паслугі.

Трэба сказаць, што падобныя меры ўведзюцца не толькі ў заходніх краінах, такая практыка распаўсюджана і ў буйных расійскіх гарадах – Маскве і Санкт-Пецярбургу. Прэм'ер-міністр Літвы Інгрыда Шыманітэ заявіла аб неабходнасці вакцынаваць 70–80% насельніцтва: маўляў, такая колькасць прышчэпленых дазволіць абараніць нават тых, хто па стане здароўя не мог прайсці вакцинацыю.

Тым не менш на мінулым тыдні ўсе мы маглі назіраць за пратэстамі, якія адбываліся ў Вільнюсе. Паводле сведчання СМІ, каля пяці тысяч чалавек выступалі супраць новых забарон для невакцынаваных і ўдзялення «пашпарта магчымасцяў». Сярод іншых пратэстоўцы патрабавалі адмяніць праекты па прымусовай вакцынацыі як дзяцей, так і для дарослых.

Але, як бы там ні было, палова насельніцтва Літвы ўжо атрымала прышчэпку ад COVID-19.

«Ніякай прымусовы»

У Беларусі, паводле афіцыйных дадзеных, на 22 ліпеня 2021 года вакцынавана ўсяго крыху больш за 10% насельніцтва. Аляксандр Лукашэнка заявіў, што прымусовай вакцынацыі супраць COVID-19 у Беларусі быць не павінна: «Хоча чалавек вакцынавацца – няхай вакцынуецца, не хоча – не трэба».

Калі складаць спіс «вакцынаваных» рэгіёнаў, Гродзенская вобласць трапіць у ім на апошнія месца. Тут на канец першай дэкады жніўня першым кампанентам вакцыны было прышчэпена каля 130 тысяч чалавек (12,8% насельніцтва). У Гродне – прыкладна 54,5 тысячы чалавек (13,6%).

І гэта нягледзячы на тое, што атрымаць прышчэпку можна не толькі ў паліклініках абласнога цэнтру, адкрыты адмысловыя медыцынскія пункты і ў буйных гандлёвых кропках.

Тым часам у гродзенцаў на гэта ёсць свае адказы. Адны кажуць, што вакцына «Спутнік-V», якой нам прапаноўваюць прышчапляцца, не прайшла належных выпрабаванняў і абсалютна не разумела, якія наступствы можа прынесці чалавеку. Другія баяцца, спасылаючыся на тое, што некаторым пасля прышчэпкі рабілася дрэнна, узнімалася тэмпература. Іншыя не задавальняе тое, што прышчэпкі, якія прапаноўваюць у Беларусі, нідзё ў свеце не прайшлі сертыфікацыю, а гэта значыць, што, нават прышчэпіўшыся, усё роўна ў Еўропу паехаць не зможаць.

Дарэчы, Аляксандр Лукашэнка аб'явіў, што Польшча прапанавала Беларусі вакцыну AstraZeneca. Яе могуць завезці ў нашу краіну бліжэйшым часам. Цікава будзе паглядзець, ці зменіць гэта сітуацыю.

Аднак медыкі папярэджваюць, што вакцына – гэта не нагода адмовіцца ад масавага рэжыму. У Гродне, да прыкладу, ён уведзены з 14 лістапада мінулага года. Ва ўсіх грамадскіх месцах і ў транспарце гараджане павінны апрацаваць маску, а таксама прытрымлівацца сацыяльнай дыстанцыі і выкарыстоўваць антысептыкі. Праўда, апошнім часам вельмі многія гэтыя правілы ігнаруюць. А свет тым часам у чаканні чацвёртай хвалі пандэміі.

Міхал КАРНЕВІЧ.

ГУЧНАЯ ТЭМА

Хто трапіць пад памілаванне?

Да 31 жніўня «Круглы стол дэмакратычных сіл» пад кіраўніцтвам палітолага Юрыя Васкрасенскага працягвае папаянаць спіс зняволеных, пацярпелых падчас электральных кампаній, якія раскаляліся і гатовы напісаць прашэнне аб памілаванні на імя кіраўніка дзяржавы.

Пра гэта паведамляецца ў тэлеграм-канале аргкамітэта па стварэнні партыі «Дэмакратычны саюз»: «Дадаць у спіс грамадзян, якіх прапаноўваць амніставаць,

можна таксама на сайце ksds.by ў раздзеле «Амністыя».

Мяркуецца, што другая частка спіса тых, хто можа трапіць пад амністыю, будзе перададзена ў Адміністрацыю прэзідэнта 1 верасня.

Спіс на памілаванне 100 чалавек, які ўжо быў перададзены А.Лукашэнка, днямі накіраваны на ўзгадненне ў праваахоўныя органы.

Даша ПАЎЛОўСКАЯ.

ПАЛІТКУХНЯ

Як працаваць, калі ўсё забаронена?

Старшыня Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) Ігар Барысаў распавёў «Народнай Волі», як шукае ў Мінску памяшканне для канферэнцыі.

«Дайшло ўжо да таго, што афіцыйна зарэгістраваным палітычным партыям немагчыма не толькі атрымаць дазвол на правядзенне вулічных масавых мерапрыемстваў (прыклад – Дзень Волі), аднак ужо нельга сабрацца, каб правесці мерапрыемства ў памяшканні, – падзяліўся Барысаў сваім болам праз сацыяльныя сеткі. – Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада), Беларуская партыя «Зялёныя» і Беларуская партыя левых «Справядлівы свет» збіраліся правесці 25 жніўня канферэнцыю на тэму «30 гадоў з моманту надання Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце статусу Канстытуцыйнага закона». Звярнуліся да Дыспэрвіса – адмовілі, ІВВ – адмовілі ў сімвалічную дату 9 жніўня, гатэль «Пекін» – адмовілі, гатэль «Беларусь» – адмовілі, хоць яшчэ ў лютым бягучага года атрымалася там правесці II Форум левых дэмакратычных сіл.

Як працаваць у новых рэаліях, калі забаронена ўсё, што толькі можна, – пытанне рытарычнае...

«Народная Воля» пацікавілася, што партыйцы збіраюцца рабіць далей.

– Ну а што тут зробіш? – адказвае Барысаў. – Нават калі мы правядзем гэтае мерапрыемства ў якім-небудзь іншым месцы, то няма гарантыі таго, што ўсё будучы ў бяспецы.

– А калі ў партыйным офісе сабрацца?

– Думаю, не варта праводзіць такога кшталту мерапрыемства ў закусках. Наш офіс добрае месца, але гэта не ўзровень для такой нацыянальнай падзеі. Яна павінна быць адзначана з адпаведным размахам, на маю думку.

Я ўвогуле спрабую зразумець, як цяпер палітычным партыям можна штосьці рабіць ва ўмовах контррэвалюцыі. Мы цалкам абмежаваны ў доступе да дзяржаўных сродкаў масавай інфармацыі. Правесці масавае мерапрыемства немагчыма нават на дазволёных пляцоўках. Арганізаваць канферэнцыю ў закрытым памяшканні – таксама праблема! Хаця яшчэ ў лютым бягучага года ў нас атрымалася правесці II Форум левых дэмакратычных сіл – у гатэлі «Беларусь». Зараз той жа самы гатэль адмовіў нам.

– А на якой падставе? Што сказалі?

– Так і сказалі: маўляў, самі разумеете, чаму. У Дыспэрвісе адразу запыталіся: а пад якім сцягам буд-

зе праводзіцца мерапрыемства? Нават адмовіла вельмі ліберальная да нядаўняга часу ўстанова ІВВ, якая ў складаныя часы раней заўсёды прадастаўляла магчымасць ладзіць і партыйныя з'езды, і розныя канферэнцыі.

– Шукаеце яшчэ іншыя пляцоўкі?

– Думаю, не мае сэнсу. Відаць, была адпаведная каманда зверху.

– Вы ўзгадалі пра доступ да дзяржаўных сродкаў масавай інфармацыі, а калі апошні раз спрабавалі звярнуцца, напрыклад, у «СБ. Беларусь сегодня» са сваім артыкулам альбо прапановай аб інтэрв'ю?

– У верасні. Гэта быў калектыўны зварот. Мы звярталіся і на АНТ, і на Першы тэлеканал, і на СТБ, каб паразмаўляць пра пошукі выхаду з палітычнага крызісу, заклікалі да нацыянальнага дыялогу. Але атрымалі ад спадара Івана Эйсманта адказ у стылі: Белтэлепрадэкманія сама вырашае, каго запрашаць, а каго не. Там было крыху па-іншаму сфармулявана, але сэнс быў прыкладна такі. У іх свой пул экспертаў і палітыкаў, погляды якіх адпавядаюць дзеючаму курсу ўлады.

– Дык можа, усё роўна не варта спыняцца і апускаць рукі, а працягваць грукацца ў любыя дзверы?

– Мы і не збіраемся спыняцца. Засталася менш за два тыдні да 25 жніўня, а любое мерапрыемства вымагае адпаведнай падрыхтоўкі. Праводзіць канферэнцыю, прысвечаную 30-годдзю з моманту надання Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце статусу Канстытуцыйнага закона, у фармаце анлайн – гэта, пагадзіцеся, зусім не тая энергетыка і атмасфера.

У Беларусі цяпер паўтараецца сітуацыя 2000-х гадоў, калі таксама было забаронена фактычна ўсё. Я літаральна днямі пераглядаў нашы партыйныя паперы: былі выпадкі, калі прыходзілі ў рэстаран, а табе святло вырубавалі альбо ў абслугоўванні адмаўлялі. І зрабіць нешта па-за межамі офіса было немагчыма, але партыі існавалі. Цяпер таксама сітуацыя складаная і незразумелая.

– І што рабіць?

– Жыць! На жаль, напоўніцу жыць як палітычнай арганізацыі не атрымліваецца, хаця мы, я падкрэсліваю, выкарыстоўваем заўсёды толькі легальныя і законныя спосабы працы.

Марына КОКТЫШ.

НАКАНУНЕ

20 августа Ангела Меркель встретится с Владимиром Путиным в Москве

Федеральный канцлер Германии Ангела Меркель в скором времени отправится в Россию и Украину. Об этом официальный представитель правительства ФРГ Штеффен Зайберт сообщил на пресс-конференции в Берлине в пятницу, 13 августа.

По его словам, Меркель прибудет в Москву 20 августа. Она встретится с президентом РФ Владимиром Путиным. А 22 августа канцлер ФРГ посетит Украину. Оба визита – однодневные, уточнил представитель германского правительства.

Зайберт обещал сообщить детали поездки на предстоящей неделе. В то же время пресс-секретарь президента Украины Сергей Никифоров ранее указал, что Ангела Меркель и Владимир Зеленский обсудят вопросы безопасности и двусторонние отношения.

Последний визит в Россию в статусе канцлера ФРГ

В последний раз канцлер Германии посещала Россию в январе 2020 года. Судя по всему, предстоящий визит в РФ станет последним для Меркель на этом посту. Новый глава правительства станет известен после выборов в бундестаг, которые пройдут 26 сентября.

Отношения Германии и России в последние месяцы осложнились. Так, в мае Генпрокуратура РФ признала «нежелательными» в стране три некоммерческие организации из ФРГ. Позднее немецкий оргкомитет форума гражданских обществ Германии и России «Петербургский диалог» заявил о приостановке всех двусторонних мероприятий и заседаний германо-российских рабочих групп на неопределенное время, уязвав свою позицию с решением российской Генпрокуратуры.

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Дефицит чипов делает немецкие автомобили дороже на 10%

Немецкий автопром буквально трясет от постоянной нехватки электронных микросхем. И эта тенденция уже сейчас приводит к подорожанию машин. К таким выводам пришли специалисты страховой компании Euler Hermes в ходе своего исследования рынка.

Согласно расчетам страховщиков, немецкие авто должны будут прибавить в цене примерно на 4–6% в зависимости от модели. А на европейском рынке подорожание составит от 3 до 6%. Такой исход станет возможным из-за нынешнего несоответствия между высоким спросом на автомобили и внезапно снизившимся предложением.

Так, из-за проблем с поставками полупроводников производство новых автомобилей во всем мире сейчас останавливается.

«Из-за нехватки полупроводников во всем мире спрос на автомобили превышает предложение. Европейские и немецкие производители авто стоят, если так можно выразиться, на ручном тормозе», – прокомментировал обстановку Рон ван Хет Хоф, руководитель немецкого пред-

ставительства компании Allianz Euler Hermes для DPA.

В первой половине года жители ЕС зарегистрировали почти 5,4 миллиона автомобилей. С одной стороны, это почти на 25% больше, чем во время коронавирусного 2020 года. С другой – если бы не тотальный дефицит чипов, автомобили покупались бы в куда больших количествах. А дело в том, что покупать уже скоро будет особо нечего. Отраслевое объединение VDA прогнозирует сокращение производства на 600.000 автомобилей только на немецких заводах за год.

В то же время Рон ван Хет Хоф не говорит о существующей тенденции как о грустной. По его словам, теперь автомобильные бренды получают уникальную возможность заметно поднять цены после почти 20 лет стабиль-

ности и улучшить свою рентабельность.

«Это также важный сигнал для поставщиков: более высокие цены и

прибыль помогут инвестировать в защиту климата и новые технологии», – отмечает руководитель Allianz Euler Hermes.

Разводов стало меньше

Сокращение числа разводов наблюдается в Германии с 2012 года. Статистика пока не может сказать, как коронакризис повлиял на семейные отношения и брак в Германии.

Прежде чем принять окончательное решение о разводе и оформить бракоразводный процесс, пары обычно ожидают не менее года. Определенный эффект может играть также замедление рассмотрения споров в судах из-за коронавирусных ограничений.

В 2020 году 81,9% расторгнутых браков стали результатом годич-

ного раздельного проживания пар. Разводы после трех лет раздельного проживания составили только 17,1%, 16,9% всех разведенных пар состояли в браке не менее 25 лет. В среднем разведенные супруги прожили в браке 14 лет и 8 месяцев.

Около половины разведенных в 2020 году пар имели несовершеннолетних детей: 50,2% имели одного

ребенка; 38,9% – двух; 10,9% – трех и более детей. Всего в 2020 году развод родителей затронул около 119.100 несовершеннолетних.

Кто становится инициатором развода в Германии? В 88,9% случаев заявление о разводе подавалось одним из супругов. В 7% случаев заявление подано обоими супругами одновременно.

Кlaus Холчек призвал учреждения и больницы, а также научные и медицинские ассоциации обращаться в земельное Министерство здравоохранения для подачи заявок на инновационными проектами в этой области.

Как исследуют постковидный синдром ученые Общества Макса Планка

Метод заключается в получении характеристики клеток крови, которая позволяет быстро идентифицировать изменения в этих клетках. По словам директора MPI Йохена Гука, это позволяет максимально подробно оценить состояние клеток, что открывает новые возможности для более точной диагностики не только постковидного синдрома, но и онкологических заболеваний.

глава земельного Минздрава Клаус Холчек во время встречи со специалистами Института физики Общества Макса Планка в Эрлангене, исследующими «длинный COVID».

«Мы хотим найти практические подходы и методы, с помощью которых сможем осуществлять уход и таким образом оптимизировать лечение пациентов», – заявил

СВОБОДА СЛОВА

Журналистку Би-Би-Си Сару Рейнсфорд высылают из России

Министерство иностранных дел России не стало продлевать рабочую визу корреспонденту московского бюро британской телерадио-корпорации Би-Би-Си Саре Рейнсфорд, сообщает Bloomberg.

Она должна покинуть Российскую Федерацию до 31 августа, когда истечет ее нынешняя виза. В МИД пояснили, что это «зеркальная» мера на действия Великобритании, которая отказывается выдавать визы российским журналистам. Рейнсфорд и Би-Би-Си пока не прокомментировали ситуацию.

Сара Рейнсфорд работает в Москве около 20 лет. Она стала одним из первых иностранных журналистов, кто в 2004 году отправился освещать захват заложников в школе Беслана. Также журналистка работала в Стамбуле, Мадриде и Гаване.

Последний раз Россия высылала британского журналиста в 2011 году. Речь идет о корреспонденте The Guardian Люке Хардинге. В феврале 2011 года его не пустили в аэропорту на территорию России и отправили первым же рейсом обратно в Англию. Визу британца аннулировали. В ряде СМИ прозвучало предположение, что такое решение связано с опубликованием Хардингом материалов сайта WikiLeaks – он раскрыл данные отчета американского посла о России как о «мафиозном государстве». Через неделю Хардинг все-таки получил российскую визу и вернулся в Москву. Также ему выдали журналистскую аккредитацию.

Сара Рейнсфорд в Минске во время «Большого разговора» задала Александру Лукашенко вопросы о репрессиях в стране, санкциях против Беларуси и о том, не потерял ли он легитимность из-за преследования протестующих.

ТАМ, ГДЕ ДИКТАТУРА

Туркменские власти потребовали от граждан на Коране отречься от VPN

Власти Туркмении начали требовать от граждан отказаться от VPN-сервисов. Проводя интернет, граждан этой страны теперь должен покланяться на Коране, что не будет заходить на запрещенные ресурсы, сообщает «360» со ссылкой на источник.

Редакция источника утверждает, что информация о клятве поступила уже от нескольких местных жителей. Официального подтверждения от властей Туркмении нет.

Однако интернет в Туркмении считается одним из самых дорогих и цензурируемых в мире.

Пакет на 1 гигабайт обойдется местному жителю примерно в 21 доллар. Все крупные социальные сети на территории страны запрещены. В их числе и российская сеть «ВКонтакте».

Это уже не первое спорное решение властей Туркмении. В 2020 году президент Туркменистана Гурбангулы Бердымухамедов приказал перекрасить в белый цвет черные детали каждой машины в стране. Тогда отмечалось, что это может быть связано с представлением главы Туркменистана о том, что белые машины приносят удачу.

ИЗ ЛАБОРАТОРИИ УЧЕНЫХ

Определен витамин, защищающий от атеросклероза

Ученые Университета Эдит Коуэн в США определили, что люди, которые придерживаются диеты, богатой витамином К, имеют на 34 процента более низкий риск смертельно опасных сердечно-сосудистых заболеваний, связанных с атеросклерозом. Об этом сообщается в статье, опубликованной в Journal of the American Heart Association.

Исследователи изучили данные более чем 50 тысяч человек, принявших участие в долгосрочном исследовании Danish Diet, Cancer and Health, за 23-летний период.

В продуктах содержится два типа витамина К: витамин К₁ поступает в основном из овощей и растительных масел, а витамин К₂ содержится в мясе, яйцах и ферментированных продуктах, таких как сыр.

В итоге оказалось, что люди, потреблявшие наибольшее количество витамина К, на 21 процент реже попадали в больницу с сердечно-сосудистыми заболеваниями, связанными с атеросклерозом, в то время как в случае с витамином К₂ риск госпитализации был на 14 процентов ниже. Этот более низкий риск наблюдался для всех типов сердечных заболеваний, связанных с атеросклерозом, особенно для заболеваний периферических артерий (34 процента).

Ученые считают, что хотя необходимы дополнительные исследования, чтобы полностью понять механизмы, лежащие в основе защитной функции витамина К, он работает, защищая от накопления кальция в основных артериях, что обычно приводит к кальцификации сосудов.

Алексей ДЬЯЧЕНКО, бывший зять Бориса Ельцина

Ельцин и Успенский мост

(Фрагменты будущей книги «От Ельцина до Путина. И обратно»)

30-летию Великой августовской демократической революции 1991 года посвящается

(Продолжение. Начало в №№53–57, 59, 60)

За годы тесного общения с тестем я помню всего два коротких разговора о Горбачёве.

Первый. Это было в конце 1987 года, когда Ельцин выступил на Пленуме Центрального Комитета и случился его конфликт с партией. Я, молодой и нахальный, спросил, можно ли было договориться с Горбачёвым. Ельцин сурово посмотрел на меня и отрезал: «О чем с ним договариваться?!»

Второй разговор. Скорее упоминание. Конец 1991 года. Горбачев ушел в отставку. Мы садимся в машину, и Ельцин говорит: «Это ЗИЛ Горбачева».

Только через годы я понял сакральное значение этой фразы. Не будучи партийным работником, нельзя почувствовать особое чувство, когда ты садишься в машину Генерального секретаря ЦК КПСС. Причем садишься не приглашенным, а новым хозяином. Теперь ты на месте Горбачёва! А я, московский ребенок, подумал, что ЗИЛ, конечно, хорошая машина, но есть и покруче. Вслух это произносить не стал, чтобы не обижать. Кстати, мы въехали и на дачу Горбачева «Барвиха-4». Причем срочно и без положенного в таких случаях ремонта. Для Ельцина все эти объекты и предметы были сакральными символами. Знаками столь трудно завоеванной им власти, а не транспортным средством или недвижимостью.

Как относился Ельцин к Горбачёву – человеку, который выпил пять литров ельцинской крови, но в итоге, желая того или не желая, помог сделать его президентом России? Эта тема еще ждет своего большого писателя или сценариста голливудского уровня.

Став Генеральным секретарем ЦК КПСС в 1985 году, Горбачев не обладал большим аппаратным весом в партии. В значительной мере для Москвы он был человеком новым. Он не руководил в прошлом крупной партийной организацией (московской, питерской или украинской). Не курировал военно-промышленный комплекс, как Устинов. Не ведал важнейшими сферами, как Андропов (госбезопасность) или Громыко (внешняя

политика). Даже в аграрной отрасли, которой Горбачёв занимался, он не слыл крупным авторитетом. Короче говоря, энергичный провинциальный партийный чиновник с хорошей биографией, который благодаря всяким интригам прошел на самый верх. Говорят, толкал его наверх Андропов. Зачем? Старым московским кланам требовалась свежая кровь. Горбачёв мог пойти проторенной дорогой – за пять-семь лет зачистить старые кадры, притащить своих, потихоньку разбираясь в сотнях и тысячах проблем, овладевая той информацией, которой он в силу провинциальности не имел. Собственно, он так и начал. С увольнения брежневских кадров, ареста зятя Брежнева – генерала милиции Чурбанова, борьбы с пьянством и нетрудовыми доходами. Традиционная советская повестка.

Однако с конца 1987 – начала 1988 годов Горбачёв пошел нетрадиционным путём. Он решил расколоть общество на сторонников радикальных реформ и консерваторов. А сам захотел стать арбитром в этом споре. В этих условиях политический вес Горбачёва в стране и мире неизмеримо вырос. Из главного функционера КПСС он превратился в ведущего мирового политика, на которого с надеждой смотрело всё человечество. Что заставило Горбачёва пойти таким путем? Тщеславие? Расчет? Заготовки Андропова и его окружения? Точно мы уже никогда не узнаем. Но в этой большой новой игре, где он уже не главный автоинспектор, а конструктор автомобиля будущего, Горбачёву потребовался таран, с помощью которого он осуществит этот раскол. И такой таран нашёлся – Ельцин. Демократы с научным и

журналистским прошлым были хороши, но тараном они быть не могли. Тут требовался свой, из системы, матерый, без тормозов, с амбициями. Горбачёву был очень нужен Ельцин, а Ельцин хотел делать карьеру. Он видел себя как минимум вторым пилотом. Ему было обидно, что первый секретарь Московского горкома партии – только кандидат в члены Политбюро и вынужден выходить на генерального секретаря через Лигачева.

Так они нашли друг друга. Это были крайне сложные отношения, крайне запутанные. Но ясно одно: пока у Горбачёва были две руки (одна – радикальные реформаторы, другая – консервативное большинство), он был крайне влиятельной фигурой. Все искали его поддержку. А он играл и с теми, и с другими. Пока однажды, в августе 1991 года,

не заигрался. Когда радикальные реформаторы одолели консерваторов, Горбачёв им стал не нужен. Зачем нужен арбитр, если игра закончена и кубок торжественно вручен победителю?

Ельцин сохранил Горбачёву жизнь, привилегии, госдачу, доступ к средствам информации. Вряд ли всё это осталось бы у него, если бы победили консерваторы – Лигачёв, Янаев, Бакалов и другие. Наверное, у Горбачёва была бы другая судьба.

Вообще, путь больших политиков долгий и извилистый. Горбачёв снял Ельцина с поста руководителя Московского горкома в 1987 году и фактически выдавил его в оппозицию. В 1991 году Ельцин убрал Горбачёва с поста руководителя страны. В 2011 году Ельцина уже четыре года не было в живых, а Горбачёв праздновал свой 80-летний юбилей в Лондоне, в королевском Альберт-холле в присутствии четырех тысяч гостей, среди которых были президент Израиля Шимон Перес, губернатор Калифорнии Арнольд Шварценеггер, экс-президент Польши Лех Валенса, актер Хью Грант, актрисы Мила Йовович и Шэрон Стоун. Когда я смотрел трансляцию этого концерта по Первому каналу, я невольно задался вопросом: «А для кого он, собственно, устроил всё это?» Мне кажется, что этот концерт из Лондона Горбачёв сделал не только для присутствующих, а еще и для главных людей в своей взрослой жизни – жены Раисы Максимовны и Бориса Николаевича. Для одной с нежностью: «Посмотри, дорогая! Нас всё еще любят...» А для Ельцина с ненавистью: «Смотри, Боря! Ты думал, что растер меня в порошок? Но я жив, я – в Лондоне, в компании мировых звезд, а ты – на Новодевичьем кладбище...» Но, с моей точки зрения, долгая жизнь – еще не синоним успеха. Для государственного деятеля главное – место в истории, а не на даче.

Шварценеггер сказал тогда о Горбачёве: «Он – мой герой». Может, судьба платит Михаилу Сергеевичу долгой жизнью (самой длинной среди правителей России за всю ее историю) за то, что он в 1991 году ушел от власти мирно, без крови, отдав руль своему оппоненту? А может, за то, что убрал на долгие годы из жизни человечества реальную угрозу глобальной ядерной войны? (Продолжение следует.)

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«Мы размаўлялі толькі пра сям'ю...»

Таццяна Пархімовіч, жонка шматразовага чэмпіёна свету па тайскім боксе Аляксея Кудзіна, распавяла пра першае спатканне з мужам з моманту яго затрымання.

Нагадаем, што славы спартсмен быў затрыманы пасля акцыі пратэсту ў Маладзечне 10 жніўня мінулага года. 21 жніўня яго адпусцілі на волю, але распачалі крымінальную справу і абралі меру стрымання ў выглядзе хатынга арышту.

На судовое пасаджэнне 19 лістапада Кудзін не з'явіўся. Пасля гэтага суддзя змяніла меру стрымання на заключэнне пад варту, і спартсмена афіцыйна абвясцілі ў вышук.

21 студзеня стала вядома пра затрыманне Кудзіна ў Маскве па запыце беларускіх улад, пазней ён быў экстрадзіраваны ў Беларусь.

Днямі Аляксей Кудзін быў асуджаны на 2 гады і 6 месяцаў калоніі агульнага рэжыму.

– Напрыканцы мінулага тыдня мне дазволілі спатканне з мужам, – распавяла «Народнай Волі» яго жонка Таццяна. – Гэта было першае спатканне з таго часу, як Лёшу затрымалі. Пакуль ён знаходзіцца ў Жодзінскім ізалятары, хучэй за ўсё, адвакаты будуць падаваць апеляцыйную скаргу на рашэнне раённага суда. Таму этапіраваць у калонію мужа пакуль не могуць.

– Як прайшло спатканне?

– Яно доўжылася дзве гадзіны, размаўлялі па тэлефоне праз шкло. Настрой у Аляксея бадзёры, хаця, натуральна, ён спадзяваўся на больш мяккі прысуд. Але зараз кажа так: «Што далі – усё маё». У мяне таксама да апошняга заставалася

надзея, што прысуд не будзе звязаны з рэальным пазбаўленнем волі, але, шчыра кажучы, не здзіўлена судовым рашэннем.

У душы ўсё-такі разумела, што працэс над вядомым спартсменам у пэўным сэнсе будзе паказальным, таму тэрмін дадуць немалы. Хаця з пацярпелым і прымірэнне ёсць, і грашовая кампенсацыя выплачана. Да таго ж у Лёшу ніколі не было судзімасці, у яго столькі дасягненняў...

А ўвогуле, пра яго справу мы размову практычна не вялі, больш гаворка ішла пра нейкія асабістыя рэчы: сям'ю, сяброў.

– Хутка трэба будзе адпраўляць дзяцей у дзіцячы садок і школу, а ў вас – пяцёра. Як будзеце спраўляцца?

– А што зробіш! Разумела, што без Лёшы давядзецца няпроста, але жыццё такое, што да ўсяго з часам прывычаешся. Старэйшым Сашу і Веру адпаведна 18 і 12 гадоў, таму таксама будуць дапамагаць. Ягору днямі 10 спаўняецца, павіншваем з Днём нараджэння і будзем рыхтавацца да школы і садка.

Тут трэба спадзявацца толькі на ўласныя сілы, бо дзядулі і бабулі аказваюць дапамогу найперш па доглядзе за дзецьмі. А сабраць у сад і школу – гэта ўжо на маіх плячах. І, магчыма, сябры будуць дапамагаць.

– А як ваш бізнес развіваецца?

– Калі шчыра, то ніяк, карціна, скажам так, не вельмі радасная. Як вядома, мы з Лёшам – індывідуальныя прадпрыемальнікі, у мяне да сітуацыі з каранавірусам ў Маладзечне былі тры магазіны біжутэрыі, а зараз застаўся толькі адзін. Неяк выжываем.

Але, як бы мне ні было складана, думаю, Аляксею зараз куды складаней. Хаця ў мяне вельмі моцны муж. Не толькі на рынку, але і па жыцці. Вера, што справіцца з усімі выпрабаваннямі.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ПЫТАННЕ-АДКАЗ

Ці змяніліся правілы ўезду ў Літву?

Чатыры месяцы таму я выязджаў у службовую камандзіроўку ў Вільнюс. Узнікла неабходнасць адправіцца ў Літву ў чарговы раз. Калі ў мяне на руках будзе загад кіраўніцтва арганізацыі, камандзіраванне пасведчанне, вынікі тэста на COVID-19, ці магу я без праблем перасекчы мяжу на аўтамабілі?

Валянцін КАРПІЦКІ, Мінск.

Як паведамляе Дзяржаўны памежны камітэт, забаронены выезд праз наземныя пункты пропуску для грамадзян Беларусі і інашэмацкай, якія маюць давол на пастаяннае або часовае пражыванне ў нашай краіне.

У той жа часам перасякаць дзяржаўную мяжу можна дыпламатам, членам афіцыйных дэлегацый, дальнабойшчыкам, тым, хто атрымлівае адукацыю за мяжой ці адпраўляецца ў службовую камандзіроўку. Таксама можна выехаць з краіны для лячэння цяжкай хваробы або ў сувязі са смерцю блізкага сваяка.

Пры гэтым тыя, хто мае від на жыхарства, працуе або атрымлівае адукацыю за мяжой, могуць выехаць з Беларусі не часцей за адзін раз на паўгода.

Для замежнікаў выезд за межы Беларусі не закрыты.

«За апошні час нічога ў правілах на выездзе за мяжу не змянілася, – паведаміў «Народнай Волі» афіцыйны прадстаўнік Дзяржаўнага памежнага камітэта **Антон БЫЧКОЎСКІ**. – Калі ў чалавека ёсць камандзіраванчыя дакументы ад арганізацыі альбо выліска з загада аб камандзіроўцы, то ён мае права выехаць у любую іншую краіну наземным транспартам. У тым ліку і ў Літву».

Таксама пры паездцы ў Літву трэба мець адмоўны вынік тэста на COVID-19 метадам ПЦР альбо метадам антыгенаў, які зроблены не раней за 72 гадзіны да паездкі.

P.S. Усю інфармацыю па перасячэнні мяжы можна знайсці на сайце Дзяржаўнага памежнага камітэта, а пытанні ўдакладніць па тэлефоне «Гарачай лініі»: (+375-17) 365-26-12.

ДАРЭЧЫ

3 16 жніўня ў Літве ўступаюць у сілу новыя абмежаванні для людзей без «папярта магчымасцяў» у кафэ, рэстаранах, барах, гатэлях і на мерапрыемствах. Гэты парадак зарэгістраваў кіраўнік Міністэрства аховы здароўя **Арунас Дулькіс**.

У памяшканні за столікам змогуць сядзець толькі два чалавекі або члены адной сям'і. На вуліцы за адным столікам могуць сядзець не больш за пяць чалавек або члены адной сям'і.

За парушэнне дадзенага парадку прадугледжаны штраф у памеры 1500–1600 еўра.

ЭВРИКА!

Электрические самолеты: аэротакси, бизнес-джеты и доставка почты

Эпоха регулярных коммерческих полетов на электрических самолетах и аэротакси начнется, похоже, самое позднее в 2024 году. Во всяком случае, именно на эту дату нацелены сразу три международных проекта с участием немецких фирм. Все они сообщили в последние недели о конкретных сделках, связанных как с пассажирскими, так и с грузовыми авиаперевозками.

Три бизнес-модели эксплуатации электросамолетов

Один из проектов реализует всемирно известная компания экспресс-доставки грузов DHL, входящая в состав немецкого почтового и логистического концерна Deutsche Post DHL. 3 августа она заказала американскому авиастроителю Eviation 12 самолетов Alice для безэмиссионных воздушных перевозок посылок и корреспонденции.

Днем раньше немецкий стартап Lilium объявил о предварительной договоренности на 1 миллиард долларов с бразильской авиакомпанией Azul. Она собирается приобрести у него 220 электрических бизнес-джетов. Их предполагается использовать в крупнейшей южноамериканской городской агломерации Сан-Паулу для региональных перевозок по воздуху до шести пассажиров.

А в июле немецкий стартап Volocopter, специализирующийся на разработке авиатакси, купил своего многолетнего технологического и производственного партнера DG Flugzeugbau и тем самым получил сертификацию Европейского агентства по авиационной безопасности EASA. Это существенно повышает конкурентные преимущества компании, намеренной приступить к регулярным внутригородским воздушным перевозкам самое позднее к следующему летним Олимпийским играм в Париже.

Таким образом, на электрификацию воздушного транспорта нацелены различные бизнес-модели. Их роднит общее стремление совершить технологический прорыв и снизить в гражданской авиации вредные выбросы в атмосферу, чтобы внести вклад в защиту глобального климата.

Deutsche Post DHL закладывает основу всемирной сети электрических авиаперевозок

«Мы твердо верим в безэмиссионное будущее логистики. На пути к этому решающую роль играет электрификация всех видов транспорта», – подчеркнул генеральный директор компании DHL Express Джон Пирсон, комментируя закупку 12 электросамолетов в США. На земле концерн Deutsche Post DHL продвинулся на этом пути уже весьма далеко: в Германии он еще в 2016 году начал ускоренно переводить свой парк автомобилей для развозки корреспонденции и

посылок на электрические коммерческие автомобили StreetScooter, которые сам же и выпускает на двух немецких заводах. В строй введено уже 15 тысяч таких электромобилей.

И вот теперь решено, что с 2024 года к экспресс-доставке почты подключатся электрические самолеты Alice компании Eviation, созданной в Израиле, но затем перебравшейся в США. Управляемые одним пилотом, они способны перевозить 1200 килограммов груза или девять пассажиров на расстояние до 815 километров. Чтобы зарядить аккумуляторную батарею примерно на час полета, требуются около 30 минут.

Прототип Alice демонстрировался в 2019 году на Парижском авиасалоне, в этом году электросамолет должен впервые подняться в воздух. О цене контракта ничего не сообщается, однако ранее СМИ писали, что каждый экземпляр стоит порядка 3,5 миллиона евро. Если учесть, что Deutsche Post DHL собирается до 2030 года вложить 7 миллиардов евро в сокращение выбросов CO₂, то данный проект является для нее явно не самым крупным.

Хотя за ним могут последовать и новые заказы: немецкий концерн задумал амбициозной целью создать всемирную сеть электрических авиаперевозок. «Наше сотрудничество с такими первопроходцами экологичных грузоперевозок, как DHL, показывает, что эра электрического воздухоплавания уже началась», – заявил по случаю подписания контракта основатель и глава Eviation Омер бар Йохай.

Стартап Lilium: первый же контракт имеет объем 1 миллиард долларов

Конкурировать с этой компанией на формирующемся мировом рынке электросамолетов будет созданный тоже в 2015 году немецкий стартап Lilium. Его основатели, группа выпускников Мюнхенского технического университета, сначала сосредоточились на проекте аэротакси, но затем тоже пошли по пути разработки электрического бизнес-джета для перевозок не внутри города, а внутри региона.

И вот теперь стартап получил из крупнейшей в Южной Америке городской агломерации свой первый заказ, да еще какой: на сумму в 1 миллиард долларов! Бразильская авиакомпания Azul, созданная в 2008 году в Сан-Паулу, где сейчас бурно растет спрос со стороны компаний и состоятельных бизнесменов на вертолетные перевозки, заключила с Lilium стратегический альянс и подписала протокол о намерении приобрести 220 самолетов с вертикальным взлетом.

Эта модель с четырьмя крыльями и 36 электромоторами способна перевозить 6 пассажиров со скоростью 280 км/ч на 250 километров, а уже в недалеком будущем, уверяют ее создатели, сможет преодолевать расстояние между Сан-Паулу и Рио-де-Жанейро.

Правда, разработка компании Lilium пока не поднималась в воздух: это запланировано на следующий год. В 2024-м

после летных испытаний и сертификации должна начаться коммерческая эксплуатация новинки – первым делом в США, во Флориде, и в Германии, а год спустя и в Бразилии. Выпускаться электрический бизнес-джет будет на заводе под Мюнхеном, где уже трудятся порядка 600 человек (в Баварии сейчас бурно развивается аэрокосмическая отрасль).

В перспективе стартапа явно верит бывший глава европейского самолетостроителя Airbus Том Эндерс, согласившийся возглавить его совет директоров. В этот наблюдательный орган вошла также Габриэле Толедано, отвечавшая в прошлом за работу с персоналом в компании Tesla.

Volocopter предложит аэротакси гостям Олимпийских игр в Париже

В консультационный орган при правлении немецкой компании Volocopter, специализирующейся на грузовых дронах и воздушных такси, вошел, в частности, такой авторитетный менеджер, как бывший многолетний глава Daimler Дитер Цетше. При нем немецкий автоконцерн стал одним из партнеров и инвесторов стартапа – наряду, к примеру, с авиакомпаниями Lufthansa и Japan Airlines, Франкфуртским аэропортом, логистической дочкой немецкой железной дороги DB Schenker и инвестиционным подразделением американского IT-гиганта Intel Capital.

Созданная в 2011 году, компания

Volocopter позиционирует себя как «первопроходца в области городской аэромобильности». Ведь еще в тот же год она попала в Книгу рекордов Гиннесса за первый пилотируемый полет на электрическом мультикоптере – летательном аппарате, построенном по вертолетной схеме. С тех пор различные новинки этой фирмы налетали в ходе испытаний и презентаций свыше 1000 часов.

Уже не раз поднималось в воздух и двухместное аэротакси с вертикальным взлетом VoloCity, способное развивать скорость до 110 км/ч. Оно оснащено 18 электромоторами, которые работают от 9 литий-ионных аккумуляторных батарей. 27 июля оно совершило четырехминутный показательный полет на аэрошоу в штате Висконсин (США), а месяцем раньше, 21 июня, без пилота облетело аэропорт Ле Бурже в Париже, дав тем самым старт серии испытаний, конечная цель которых – предоставить летом 2024 года услуги воздушного такси гостям Олимпийских игр во французской столице.

С самого начала компания Volocopter со штаб-квартирой в Брукзале под Карлсруэ, где находится один из лучших европейских технологических вузов KIT, тесно сотрудничала с расположенной по соседству фирмой DG Flugzeugbau, выпускающей планы и легкие моторные самолеты. 6 июля она купила давнего партнера и благодаря этому стала предприятием, сертифицированным Европейским агентством по авиационной безопасности EASA.

Начинается эра eVTOL – электрических аэротакси с вертикальным взлетом

Таковы проекты и сделки с участием немецких фирм. Но есть и другие. В феврале 2021 года американская авиакомпания United Airlines сообщила о готовности вложить 1,5 миллиарда долларов в покупку 200 электрических воздушных такси с вертикальным взлетом американского стартапа Archer. В начале июня Eve, дочерняя фирма бразильского авиастроителя Embraer, получила из США и Великобритании заказ на 200 аэротакси, серийное производство которых должно начаться в 2026 году. В июне же британский стартап Vertical Aerospace сообщил, что собрал предварительные заявки на 1000 своих электрических аэротакси на сумму до 4 миллиарда долларов, в том числе от авиакомпаний American Airlines и Virgin Atlantic.

Так что, даже если кто-то из новых инновационных авиастроителей потерпит технические или финансовые неудачи, всемирный тренд к электрическим самолетам и особенно к аэротакси на электрической тяге с вертикальным взлетом это уже не остановит. (DW)

ВАКОЛ СПОРТУ

Кошт перамогі

На Алімпійскіх гульнях у Токіа зборная Беларусі эканоміла грошы для бюджэту.

Нагадаем, што для беларускіх алімпійцаў дзяржава вызначыла наступныя прызавы: за золата – 150 тысяч долараў, сярэбра – 75 тысяч, бронзу – 50 тысяч «зялёных».

Як вядома, на гэтых Гульнях беларуская каманда заваявала ўсяго 7 медалёў – гэта горшы паказчык за ўвесь час выступленняў у суверэннай гісторыі.

Адзіным алімпійскім чэмпіёнам стаў Іван Літвіновіч (скачкі на батuce).

Два сярэбраныя медалі ўзялі барцы вольнага стылю Магамедхабіб Кадзімагамедаў і Ірына Курачкіна, яшчэ адзін сярэбраны медаль заваявала ў веславанні жаноча байдарка-чацвёрка – Вольга Худзенка, Марына Літвінчук, Маргарыта Махнева і Надзея Папок.

На трэцюю прыступку алімпійскага п'едэстала падымаліся Аліна Гарноўска (мастацкая гімнастыка), Ванеса Каладзінская (вольная барацьба) і Максім Недасекаў (лёгкаа атлетыка, скачкі ў вышыню).

Такім чынам, агулам дзяржава павінна заплаціць алімпійцам 750 тысяч долараў. У параўнанні з іншымі Алімпіядамі, калі медалёў і адпаведна прызавых было больш, гэта сума не такая і вялікая. Малайцы, беларускія алімпійцы, клапоцяцца пра фінансавую бяспеку краіны!

А вось расіянам за алімпійскае золата заплаціць 4 мільёны расійскіх рублёў (каля 54 тысяч долараў). За другое месца – 2,5 мільёна (34 тысячы долараў), за бронзу – каля 23 тысяч долараў.

Ва Украіне за золата Гульняў у Токіа спартсменам дадуць 125 тысяч долараў, за сярэбра – 80 тысяч, за бронзу – 55 тысяч.

Самыя шчодрыя ў плане выплат за алімпійскія поспехі Інданезія і Сінгапур. У гэтых дзвюх краінах за перамогу на Гульнях даюць прыкладна па 750 тысяч долараў. На трэцім месцы ў гэтым спісе Казахстан – там прадугледжаны выплаты ў памеры 250 тысяч долараў за перамогу. З еўрапейскіх краін лідзіруе Італія: 212 тысяч долараў за першае месца.

А вось у ЗША выплаты за перамогу на Алімпіядзе складаюць 37,5 тысячы долараў, у Канадзе – усяго 15 тысяч.

Праўда, у ЗША алімпійскія спартсмены атрымліваюць шмат іншых прывілеяў. Так, калі даход чалавека не перавышае 1 мільёна долараў у год, то ён не абкладаецца федэральным падаходным падаткам. З улікам высокіх падаткаў у краіне гэта істотная кампенсацыя.

Плюсам да гэтага ідуць таксама і прыватныя спонсарскія грошы, бо ў Паўночнай Амерыцы не прынята, каб дзяржава фінансавала прафесійны спорт. Там спартсмены нярэдка самі шукаюць крыніцы фінансавання.

І яшчэ адным важным момантам з'яўляецца тое, што ў ЗША і Канадзе алімпійцам даюць стыпендыі і гранты на навучанне. Вучыцца ў паўночнаамерыканскіх каледжах і ўніверсітэтах даволі дорага, таму поспехі на Алімпіядзе – выдатная магчымасць эканоміць.

Сяргей ЗАБЛОЦКІ.

КАЛОНКА
АЛЕСЯ НЯЎЕСЯГанарыся, змена
маладая, што народ
у нас не галадае!

Начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы Міністэрства абароны Беларусі Леанід Касінскі ў інтэрв'ю газеце «Звязда» панаракаў на тое, што маладыя людзі нічога не могуць расказаць пра дасягненні краіны за апошнія 30 гадоў. Паводле яго слоў, ганарыцца патрэбна хаця б тым, што мы не галадаем.

Выказаў армейскі ідэалаг. Непадобны смутак і адчай. (З-за падобных думак невясёлых людзі п'юць звычайна. І не чай.) А якая гнюсная крамола. Нарадзіла ў клёпках ледзь не жак? Ацаніць не можа наша моладзь. Пройдзены крайнай слаўны шлях. Ёсць у нас здобыткі-перамогі, Акрыяў народ за трыццаць год! Моладзь жа сцвярджае: Шлях убогі, Бёзда люд, як рыбіна аб лёд. Перш за ўсё няма свабоды слова: Часам немаведама чаму З намі распраўляюцца сурова І за слова гоняць у турму. Каб не наступіць на хвост уладзе, Кожны быць павінны «глух і нем». Дух дэмакратычны ў заняпадзе – Многа ў нас на выбарах праблем... Можна, наш народ цяпер багаты? Не, не так, бо ўжо каторы год Абядае ўлада, што зарплата Мецьмем мы нарэшце «па піццот».

Творчы люд прыгнечаны, пануры, Бездары адны – паслугачы, І таму здабыткаў у культуры Трыццаць год нямашака, лічы. У фаворы толькі спорт ва ўлады – Хоча, каб прыносіў медалі. Дык і іх падчас Алімпіяды «Падпісанты» многа не далі. Словам, надта сціплыя здобыткі, І падстаў для гонару няма... Моладзі папрок уладзе брыдкі – Ідэалаг злосны нездарма. Гордасць засвяцілася ў пагледзе, Калі выклаў ён казырны туз: – З галадухі дзякуючы ўладзе Не памёр ніводзін беларус! Да таго ж, ад холоду пакуты, Мусібыць, не зведвае ніхто: Кожны з нас адзеты і абуты – Чаравікі ёсць і паліто. Што яшчэ, маўляў, народу трэба? Гонар застанецца на вякі!

У сваёй гурме кавалкам хлеба Ганаратца толькі жабракі.

Месца для подзвігу

Мы знаць не хочам гора і бяды, І мудрацы гавораць нездарма: Жыццё для нас цудоўнае тады, Калі ў ім месца подзвігу няма...

Дурныя думкі

І да старога, і да падлетка Думкі дурныя спазняюцца рэдка...

Пра дабро

Не кожны сваё раскрывае нутро... Скажу справядлівасці дзеля, Што людзі харошыя робяць дабро, А людзі нядобрыя – дзеляць.

Высокія адносіны

Ён гэтак жонку родную бярог, Адносіны былі такімі чыннымі, Што нават «патаптаць» яе не мог І карыстаўся іншымі жанчынамі...

Раман з замужняй

Калі раман з замужняй кабетай, Тым больш калі ён цянецца здаўна, Мужчына кожны здаецца мэтай, Каб на развод не падала яна...

Апошні і першы

Ноч. Гаспадыня трымаецца ледзьве. – Хутка аўтобус апошні паедзе... Госці ж усклікаюць дружна: – Няхай! Хутка адправіцца першы трамвай!

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Признаки
сахарного диабета:

как распознать болезнь на раннем этапе

Диабет – одно из самых распространенных хронических заболеваний. Благодаря развитию медицины сегодня его не так сложно взять под контроль, особенно если диагностировать на раннем этапе.

Что такое диабет

Диабет – это группа схожих хронических заболеваний, при которых организм не может нормально усваивать углеводы. От диабета невозможно излечиться полностью, но можно свести к минимуму его симптоматику. При правильном лечении и контроле за питанием и образом жизни болезнь может не снижать качества жизни человека.

Основу нашего рациона составляют углеводы. В кишечнике они расщепляются до глюкозы, которая служит главным «топливом» для всех клеток тела. Кровь разносит ее по организму.

Гормон инсулин служит ключом, который помогает глюкозе попасть внутрь клетки. У здоровых людей поджелудочная железа начинает производить инсулин в ответ на повышение сахара в крови и снижает его выработку до минимума, когда клетки накормлены, а сахар низкий.

Организм людей с диабетом либо вырабатывает слишком мало инсулина, либо не вырабатывает его вообще, либо не может использовать имеющийся инсулин должным образом. Поэтому чаще всего диабет диагностируется по симптомам, которые вызывают слишком высокий уровень сахара в крови, – такое состояние называется гипергликемией.

Существуют два основных типа диабета.

Диабет 1-го типа

Это нарушение адекватной реакции организма на инсулин. Иммунная система человека по ошибке принимает гормон за угрозу и атакует его, будто вирус. С точки зрения контроля за образом жизни, диабет 1-го типа самый сложный – пациентам необходимы регулярные инъекции инсулина. Однако при внимательном контроле за уровнем гормона люди с этой болезнью могут ни в чем себе не отказывать, в том числе и в сладкой, высокоуглеводной пище.

Диабет 1-го типа – результат генетической предрасположенности, однако она реализуется далеко не всегда. Чаще всего болезнь начинается в детстве, однако может проявиться и во взрослом возрасте. Нередко триггером для развития заболевания у людей с предрасположенностью становится вирусное заболевание или сильный стресс.

По данным Минздрава Беларуси, на начало 2020 года в Беларуси на учете состояло 18.110 человек с диабетом 1-го типа, в том числе 2438 детей.

Диабет 2-го типа

У людей с диабетом 2-го типа инсулин вырабатывается. Однако либо поджелудочная производит его слишком мало, либо организм не может его адекватно использовать – такое явление называется инсулинорезистентностью.

Большинство пациентов с диабетом 2-го типа могут прожить без добавочного инсулина, однако им нужно бдительно следить за своим образом жизни: контролировать уровень углеводов в рационе и заниматься спортом, а некоторым еще и принимать лекарства.

Вот основные факторы риска, способствующие развитию диабета 2-го типа:

- возраст старше 40 лет;
- сидячий, малоподвижный образ жизни;
- наличие близких родственников с диабетом 2-го типа (предрасположенность);
- повышенное артериальное давление;
- высокий уровень холестерина;
- абдоминальное ожирение (шарообразный живот);
- курение.

Также доказано, что риск развития диабета 2-го типа коррелирует с этносом. Выше всего опасность заработать диабет с возрастом у африканцев, латиноамериканцев (особенно у потомков коренных жителей Центральной Америки) и представителей народов Южной Азии и Полинезии. У представителей белой расы риск заметно ниже. В России, например, диабет встречается у народов Сибири и Дальнего Востока реже, чем у русских и других европеоидных народов.

Общие признаки диабета

Диабет проявляется прежде всего через симптомы, связанные с повышением уровня сахара в крови, поэтому у обоих типов болезни симптоматика одинаковая. Диабет проявляется одинаково независимо от возраста и пола. Вот основные проявления диабета 1-го и 2-го типов:

- сухость во рту;
- снижение иммунитета;
- жажда – человек может выпивать до 5 литров воды в день. Особенно это заметно по ночам и утром;
- обильное мочеиспускание, особенно в ночное время;
- потеря веса без уменьшения количества потребляемой пищи;
- хроническая усталость, быстрая утомляемость;
- тяжесть в голове;
- нарушение остроты зрения;
- сухость кожи и высыпания на ней;
- появление на теле фурункулов;
- онемение, покалывание в конечностях;
- ангиопатия – поражения периферийных сосудов;
- зуд вокруг гениталий.

Надо учитывать, что любой из этих симптомов может относиться к другим заболеваниям, поэтому главный диагностический критерий диабета, который используют врачи, – установленный несколькими тестами повышенный уровень сахара в крови.

Признаки сахарного диабета 1-го типа

Главное отличие в симптоматике двух видов диабета – скорость его развития. Как правило, 1-й тип возникает очень быстро – от первых легких проявлений до острых, смертельно опасных состояний может пройти пару недель или даже несколько дней.

У людей с диабетом 1-го типа чаще встречаются симптомы, которые свидетельствуют о быстром накоплении сахара в крови. Впрочем, теоретически они могут проявиться и у людей со 2-м типом:

- сильный голод;
- незаживающие раны на теле;
- запах гнилых фруктов или ацетона изо рта, от тела и мочи – ацетонемия, или кетонемия.

Последний симптом развивается из-за того, что, потеряв возможность получать энергию из сахара, организм переходит в «аварийный» режим, в котором питается жирами. Тело расщепляет их на глюкозу, которую получают клетки, и кетоновые тела (ацетон), которые затем выводятся из организма с жидкостями, и создают специфический запах.

Признаки сахарного диабета 2-го типа

Диабет 2-го типа, напротив, может годами не давать о себе знать, так как зачастую при нем повышенный уровень сахара в крови не доходит до критических значений. Если симптомы и проявляются, то гораздо мягче, чем у людей с 1-м типом. Часто диабет 2-го типа обнаруживают случайно, во время исследований на другие заболевания. У 20–30% людей с диабетом 2-го типа первым проявлением болезни становится ее осложнение – например, потеря зрения или инфаркт миокарда.

Диабету 2-го типа предшествует преддиабет – состояние, при котором уровень сахара у человека повышен, однако недостаточно высок для того, чтобы диагностировать болезнь.

Специфические признаки диабета
у женщин и мужчин

Симптомы диабета у мужчин и женщин во многом совпадают. Диабет снижает общий иммунитет, поэтому часто он приводит к развитию гинекологических и урологических заболеваний. У женщин это может быть:

- дрожжевые инфекции (кандидоз, молочница);
- инфекции мочевыводящих путей;
- женская сексуальная дисфункция.

У мужчин диабет может вызывать:

- эректильную дисфункцию;
- сексуальную дисфункцию;
- ретроградную эякуляцию;
- низкий уровень тестостерона.

Когда стоит обратиться к врачу

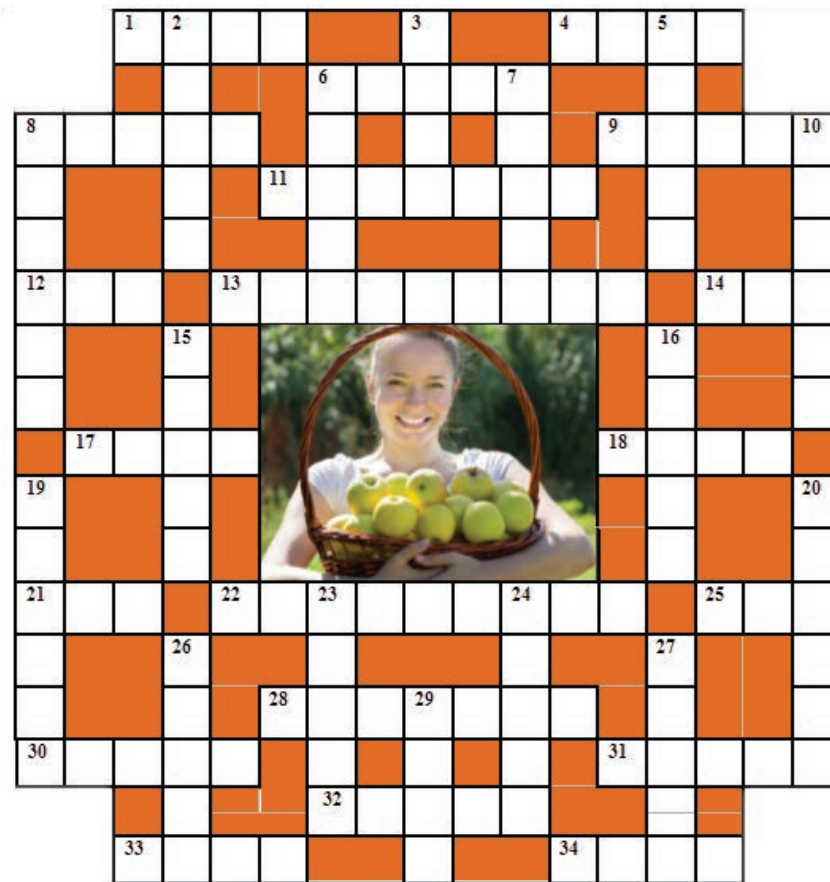
Минздрав рекомендует сдать анализ на уровень сахара в крови всем взрослым с избыточной массой тела и хотя бы с одним из факторов риска, всем людям старше 45 лет, а также любому, у кого проявляются следующие симптомы:

- аномальная жажда, потребление 3–5 литров воды в день;
- кожный зуд;
- никтурия – частые ночные позывы к мочеиспусканию;
- полиурия – частое мочеиспускание в целом;
- плохое заживление ран;
- фурункулез;
- кандидоз;
- резкое, ничем не объяснимое снижение массы тела.

Александр АРТАМОНОВ.

(style.rbc.ru)

КРЫЖАВАНКА

Прыйшоў Спас –
усяму час

Па гарызанталі: 1.Яблык або грушы, якія апалі ад ветру. Свята яблыкаў – Яблычны Спас – адзначалі 19 жніўня. 4.Беларуская багіня вяснова-летняй урадлівасці. 6.Дзікі асёл. 8.Недаспелы ... не жнуць (прык.). 9.Чый ..., таго і рыба (прык.). 11.Надышло Успенне – цягні бульбу за ... (прык.). 12.Які ... – такія і яблык (прык.). 13. ... – стала поле чыстае. ..., або Успенне, – свята ўраджаю, якое адзначалі 28 жніўня. 14.«Хочь беленка цвіцела, // Ды ... яблычкі мела» – з беларускай народнай песні «Садовая яблынька». 17.У жніўні адцвітаюць ружы, падаюць халодныя ... (прыкм.). 18.Ілля жніво пачынае, а ... канчае (прык.). 21.«На Беларускай яблык паспелі // І глуха асыпаюцца на ...» – з верша С.Грахоўскага «Яблык». 22.Гатунак летніх груш. «Грушы-...» – верш Я.Коласа. 25.У жніўні ... жалудамі багаты – к ураджаю (прыкм.). 28.Спасайка-... – так у народзе называлі двух-тыднёвы пост, які пачынаецца з Мядовага Спаса, 14 жніўня. 30.Якога куста ..., такога яна і смаку (прык.). 31.Спецыяліст па опыты. 32.Гатунак вялікіх зімовых яблыкаў. 33.У доме, дзе ядуць яблык, не патрэбны ... (прык.). 34. ... любіць сытага, а цэп – галоднага (прык.).

Па вертыкалі: 2.Будзе ... на кветцы – будзе яблык на стале (прык.). 3.Невялікі рэстаран. 5.Летні ... год корміць (прык.). 6.Рамка. 7.«Даспелі сінат, і шафран, і ...» – з верша В.Гардзея «На яблычны Спас». 8.Палявая кветка. 10.Вочы па яблык, а ... з арэх (прык.). Трэці, Арэхава, Спас – свята хлеба – адзначалі 29 жніўня. 15.Калі ў жніўні жураўлі на поўдзень паляцелі – будзе ранняя ... (прыкм.). 16.«Сонца гледзіць па белай кашулі // і цалуе ўсе ... жнія» – з верша Л.Геніюш «Жнівом». 19.Хто на Сілу (12 жніўня) жыта пасее, у таго на хлеб ... (прык.). 20.На другі Спас і ... яблычка з'есць (прык.). 23.Для каго ... – радасць, для таго жыццё – шчасце (прык.). 24.Насціл. 26.«Якое шчасце – // Жыць на белым свеце, // Піць ... траў і цішыню бароў» – з верша «Якое шчасце» Г.Бураўкіна, якому 28 жніўня споўнілася 6 85 гадоў. 27.Яблычны Спас – еж зараз і пра ... (прык.). 29. ... ды лебяды – для палетка бяды (прык.).

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі: 1.Апад. 4.Лада. 6.Анагр. 8.Колас. 9.Бераг. 11.Карэнне. 12.Сад. 13.Прачыстая. 14.Два. 17.Росы. 18.Лета. 21.Дол. 22.Сапежанкі. 25.Дуб. 28.Ласаўка. 30.Ягада. 31.Оптык. 32.Апорт. 33.Урач. 34.Каса.

Па вертыкалі: 2.Пчала. 3.Кафэ. 5.Дзень. 6.Асада. 7.Ранет. 8.Краска. 10.Галава. 15.Вясна. 16.Плечы. 19.Надзея. 20.Жабрак. 23.Праца. 24.Накат. 26.Водар. 27.Запас. 29.Асот.

Лявон ЦЕЛЕШ.

г.Дзяржынск.

УСМІХНІЦЕСЯ...

★★★

Кардыёлаг:
– Колькі каньяку вы выпіваеце за дзень?
– Сто грамаў.
– Як сто?! Я ж толькі 50 дазволіў!
– Яшчэ 50 дазволіў хірург.

★★★

– Чым адрозніваецца вясёл байкер ад сумнага?
– У вясёлага байкера зубы ў мошках!

★★★

Ён есць – я гатую, ён носіць – я мыю, ён раскідвае – я прыбіраю. І што я без яго рабіла б?..

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.

Прыёмная: тэл./факс (017) 326-68-71

Рэкламны аддзел (017) 363-66-04

Рэкламны аддзел (017) 363-66-04

Рэкламны аддзел (017) 363-66-04

Рэкламны аддзел (017) 363-66-04

Падпісныя індексны:

63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,

63222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец

і галоўны рэдактар

Іосіф Паўлавіч

СЯРЭДЗІЧ

Сяродзич

Пасля ўрадаў імя магічэскай рэагавалі і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўсталяваць перапытак за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падлягае газетай. Пасведчэнне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчэнне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.).